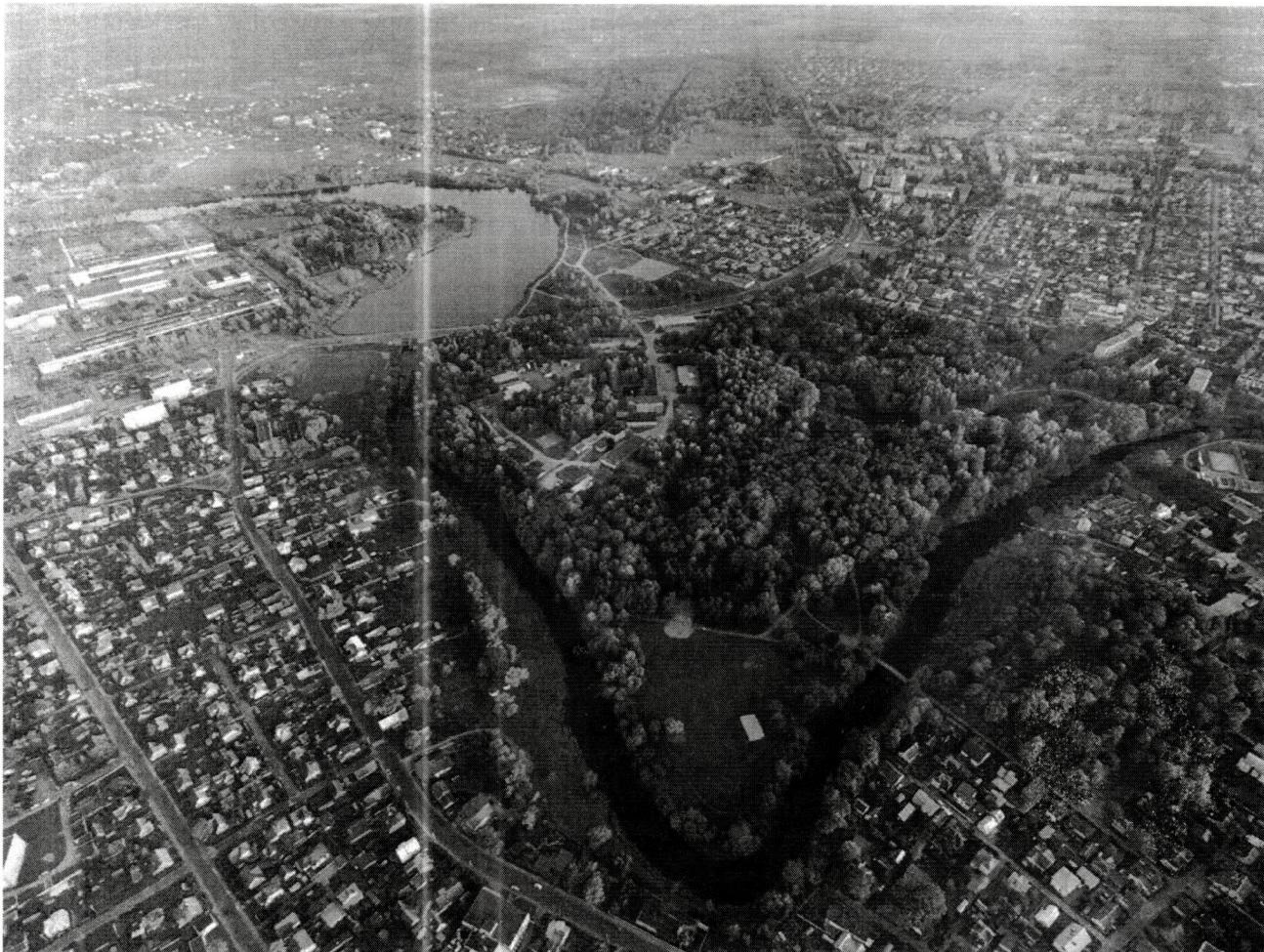

ORIGINALAS

**PANEVĖŽIO MIESTO VIETOS VEIKLOS GRUPĖS
VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA**

2016 m.

Panevėžys

Panevėžio vietas veiklos
grupės pirmininkė
Sandra Jakšienė

TURINYS

I.	ĮVADAS	5
II.	VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS.....	7
2.1	Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija.....	7
2.2.	Tikslių grupių apibrėžtis	9
III.	TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĒTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ	11
3.1.	Panėvėžio teritorijos gyventojų apklausos duomenys.....	11
3.2.	Panėvėžio teritorijos socialinio ir ekonominio sektorių analizė	16
3.2.1.	Socialinė atskirtis	16
3.2.2.	Verslo klausimai ir jaunimo užimtumo problematika.....	20
3.2.3.	Bendruomeninių organizacijų tinklas.....	23
3.2.4.	Ekonominė plėtra.....	25
3.3.	Strategijos suderinamumas su regiono ir miesto plėtros strateginiais dokumentais	28
3.4.	Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė	30
3.5.	Panėvėžio miesto vietas plėtros aspektai ir prioritetai.....	33
IV.	VIETOS PLĒTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI BEI INTEGRUOTO IR NOVATORIŠKO STRATEGIJOS POBŪDŽIO APIBŪDINIMAS	35
4.1.	Strategijos novatoriškumas	42
V.	GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO, RENGIANT VIETOS PLĒTROS STRATEGIJĄ, APIBŪDINIMAS	48
5.1.	Panėvėžio VVG teritorijos dalyvių dalyvavimas rengiant strategiją.....	48
5 .2.	Panėvėžio miesto vietas veiklos grupės veiklų viešinimas.....	49
VI.	VIETOS PLĒTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO VEIKSMŲ PLANAS	54
VII.	VIETOS PLĒTROS STRATEGIJOS VALDYMO IR STEBĖSENOS TVARKA	61
7.1.	Strategijos įgyvendinimo organizavimas ir atsakomybės pasiskirstymas.....	61
7.2.	Veiksmai, skirti vietas plėtros strategijai įgyvendinti.....	62
7.3.	vietos plėtros strategijos stebėsenos tvarka.....	64
7.4.	vietos plėtros strategijos pakeitimų inicijavimo procedūra.....	65
VIII.	VIETOS PLĒTROS STRATEGIJOS FINANSINIS PLANAS	66
	PRIEDAS 1. Lėšų poreikio veiksmų įgyvendinimui pagrindimas.....	71

Lentelių ir paveikslų sąrašas

Lentelė 1. Dirbantys pagal verslo liudijimą ir pagal individualios veiklos pažymą.....	26
Lentelė 2. Panevėžio VVG teritorijos poreikių analizės metodai.....	48
Lentelė 3. Panevėžio VVG veiklų viešinimas.....	50
Paveikslas 1. Panevėžio miesto integruotos teritorijos vystymo 2014-2020 m. programos tikslinė ir susietos teritorijos.....	7
Paveikslas 2. Gyventojų įvardintos opiausios Panevėžio miesto problemos.....	12
Paveikslas 3. Ar sutiktumėte mokėti už Jums trūkstamas paslaugas?.....	12
Paveikslas 4. Gyventojų nuomonė, kokių veiklų yra tikslinga imtis, gavus ES paramą.....	13
Paveikslas 5. Gyventojų planai prisidėti prie bendruomeninių, verslo bei projektų.....	15
Paveikslas 6. Veiklų, kuriose gyventojai sutiktų dalyvauti savanoriškais pagrindais.....	16
Paveikslas 7. Gyventojų skaičius metų pradžioje	17
Paveikslas 8. Vidutinis metinis gyventojų skaičius, struktūra ir pokyčiai (Gyventojų skaičius metų pradžioje)	17
Paveikslas 9. Gyventojai ir jų pasiskirstymas pagal lytį ir amžiaus grupes metų pradžioje	17
Paveikslas 10. Socialinės ir šalpos išmokos (2014-2016 m. sausio pradžiai).....	18
Paveikslas 11. Demografinis senatvės koeficientas (2014).....	18
Paveikslas 12. Kaip veikia mentorystė.....	43

RENGĖJAS

Asociacija Panevėžio Vietos Veiklos Grupė

Įm. kodas: 304075569

Telefonas: 8 614 93342

Adresas: Laisvės a. 20, Panevėžys, 35200

El. paštas: paneveziovvg@gmail.com

Interneto puslapis: www.pvvg.lt

Šioje strategijoje naudojamos šios santrumpos:

VVG – vienos veiklos grupė

PVVG – Panevėžio vienos veiklos grupė

VRM – vidaus reikalų ministerija

ITVP – integruota teritorijos vystymo programa

ES – Europos Sajunga

PPPAR – Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmai

TAISYKLĖS - Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklės, kurios nustato reikalavimus vienos plėtros strategijoms, kurios įgyvendinamos pagal 2014–2020 metų Europos Sajungos fondų investicijų veiksmų programos, patvirtintos Europos Komisijos 2014 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. C(2014)6397 (toliau – 2014–2020 metų veiksmų programa), 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir parama kovai su skurdu“ 8.6 investicinio prioriteto „Bendruomenės inicijuojamų vienos plėtros strategijų įgyvendinimas“ 8.6.1 konkretų uždavinį „Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vienos bendruomenių, verslo ir vienos valdžios ryšius“, jas rengiančius subjektus ir jų rengimo ir tvirtinimo tvarką.

PARTNERYSTĖS SUTARTIS - Lietuvos Respublikos partnerystės sutartis patvirtinta Europos Komisijos 2014 m. birželio 20 d., nustato pagrindines ES lėšų panaudojimo kryptis 2014-2020 m. Lietuvai. Tai vienas svarbiausių ES investicijų planavimo nacionalinių dokumentų, kuriame nustatoma ES fondų lėšų efektyvaus panaudojimo strategija.

I.SKYRIUS. ĮVADAS

Panevėžio miesto vietas veiklos grupė yra savanoriška organizacija, veikianti Panevėžio mieste. Tai Panevėžio miesto teritorijoje veikiančių ir miesto gyventojus atstovaujančių nevyriausybinių organizacijų, verslo sektoriaus organizacijų ir vietas savivaldos savanoriška asociacija, atstovaujanti Panevėžio miesto gyventojų, verslo bei bendruomenių interesams.

Panevėžio miesto savivaldybės administracija, Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmai ir Panevėžio jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“, 2015m. liepos 30 d. įsteigė ribotos civilinės atsakomybės viešajį juridinį asmenį – asociaciją Panevėžio miesto vietas veiklos grupę.

Pagrindinis Panevėžio miesto vietas veiklos grupės (toliau- Panevėžio miesto VVG) tikslas – pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietas bendruomenių, verslo ir vietas valdžios ryšius, pagal savo veiklos kompetenciją ir galimybes skatinti Panevėžio miesto plėtrą.

Panevėžio miesto VVG vietas plėtros strategija (toliau- VVG strategija) bus įgyvendinama 2016-2022 metais.

Siekiant gauti paramą vietas plėtros strategijai įgyvendinti 2016-2022 metų laikotarpiu VVG strategijoje yra pateikta teritorijos , kuri sutampa su Panevėžio miesto tiksline vystymo teritorija, socialinės-ekonominės būklės ir poreikių analizė, VVG įgyvendinimo teritorijos(tikslinės arba integruotos) plėtros tikslai, jų įgyvendinimo uždaviniai ir veiksmai , naudojant vietovės išteklius bei pasitelkiant miesto bendruomenių, verslo ir kitų organizacijų, veikiančių Panevėžio miesto VVG teritorijoje pastangas.

VVG strategijos rengime dalyvavo ne tik Panevėžio miesto VVG teritorijos gyventojai, miesto bendruomenės, bet ir verslas, savivalda bei kiti suinteresuoti asmenys.

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr.1V-877 „Dėl finansavimo skyrimo projektams, finansuojamiems pagal 2014–2020 metų Europos Sajungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ 08.6.1-ESFA-T-909 priemonę „Vietos plėtros strategijų rengimas“ projektui Nr. 08.6.1-ESFA-T-909-01-0043 įgyvendinti buvo skirtos Europos Sajungos (toliau – ES) struktūrinių fondų ir (arba) Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos.

Strategijos parengimo teisinis pagrindas yra 2014–2020 metų Europos Sajungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ 08.6.1-ESFA-T-909 priemonės „Vietos plėtros strategijų rengimas“ projektų finansavimo sąlygų

aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015 m. gegužės 18 d. įsakymu Nr. 1V-402 ir Jame nurodyti nacionaliniai ir ES teisės aktai.

Igyvendinant nacionalinę regionų politiką bei rengiant šią strategiją, buvo vadovautasi Panevėžio miesto bei Panevėžio regiono plėtros strateginiais dokumentais:

- Panevėžio miesto plėtros 2014 – 2020m. strateginiu planu (2013 m.).
- Panevėžio miesto integruotos teritorijos vystymo 2016-2020 m. programa (2015 m.).
- Panevėžio regiono plėtros 2014-2020 m. planu (2015 m.).

Pagrindinis Panevėžio miesto VVG rengiamos strategijos tikslas – pagerinti vietines įsibarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius.

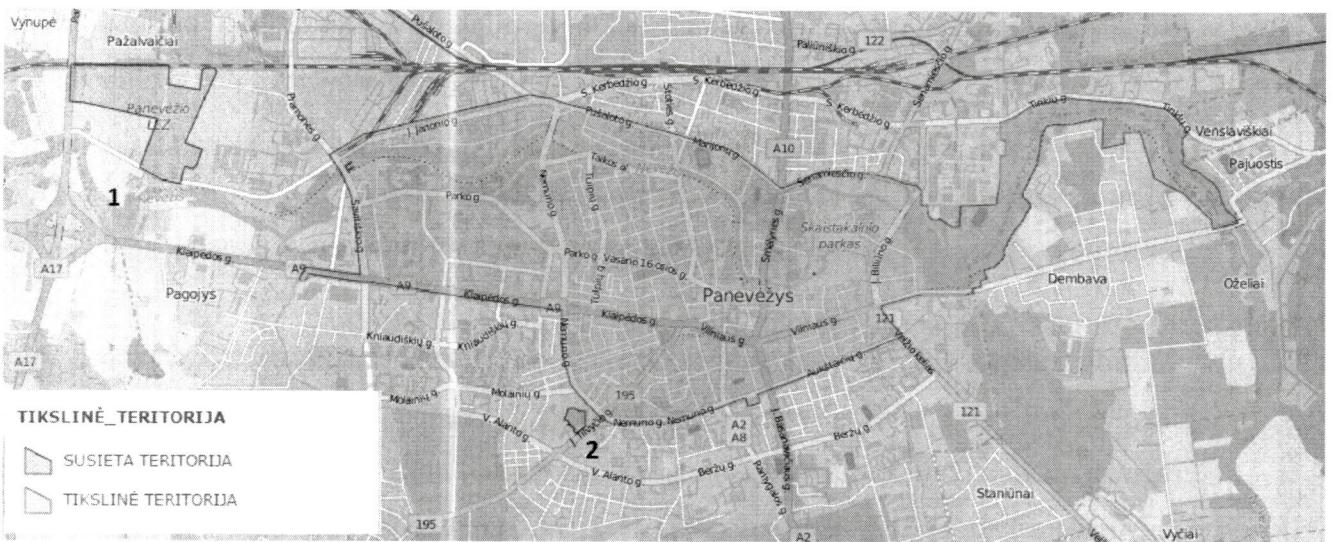
II.SKYRIUS . VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

2.1. STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA

Panevėžys – miestas šiaurės rytų Lietuvoje, 136 km į šiaurės vakarus nuo Vilniaus, išsidėstęs abipus Nevėžio upės. Penktasis pagal dydį Lietuvos miestas- Panevėžys yra Panevėžio apskrities arba Panevėžio regiono centras, dar vadinamas Aukštaitijos sostine.

Panevėžio miesto VVG vietas plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija- Panevėžio miesto tikslinė ir susietos teritorijos, kurios numatytos Panevėžio miesto integruotos teritorijos vystymo programe (Panevėžio miesto ITVP).

PANEVĖŽIO MIESTO TIKSLINĖ IR SUSIETOS TERITORIJOS

1 Paveikslas . Panevėžio miesto integruotos teritorijos vystymo 2014-2020 m. programos tikslinė ir susietos teritorijos.

Panevėžio miesto integruotoje teritorijos vystymo programe¹ yra apibrėžtas tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų skaičius bei pastaruju teritorijų plotas.

Tikslinės teritorijos ir susietų teritorijų gyventojų skaičius:

2.1.1 Tikslinė teritorija apima besiribojančias iš abiejų Nevėžio upės pusiau dalis, kurios prasideda miesto rytinėje dalyje, besiribojančioje su Dembavos gyvenviete, o žvelgiant į vakarus- užsibaigia Savitiškio ir Janonio gatvių sankirtoje. Teritorijos šiaurinė dalis apima

¹ Panevėžio miesto integruota teritorijos vystymo programa, patvirtinta LR vidaus reikalų ministro 2016-02-19d. įsakymu Nr.1V-122

dalį pramoninės miesto teritorijos, t.y. Janonio gatvę, Marijonų gatvę, o iš pietų pusės – atrinkta tikslinė teritorija ribojasi su Aukštaičių, Nemuno ir Klaipėdos gatvėmis. Miesto taryba yra patvirtinusi Panevėžio tikslinę teritoriją, kuri apima 926 ha, joje preliminariai gyvena 42 tūkstančiai gyventojų. Šiaurinėje šios teritorijos dalyje – pramonės plotai, centre – viešosios įstaigos, parkai, pietinėje – gyvenamieji mikrorajonai.

Panėvėžio miesto ITVP teritorija buvo atrinkta vadovaujantis šiais principais:

2.1.2. Viešasias paslaugas teikiančių institucijų koncentracija miesto centrinėje dalyje.

2.1.3. Nauda didesnei miesto gyventojų ir svečių daliai.

2.1.4. Renkant tikslinę teritoriją buvo remtasi miesto plėtros strateginiu planu, viešųjų erdvų patrauklumo panaudojant jas gyventojų, verslininkų, svečių reikmėms galimybių studija.

2.1.5. Teritorija nėra pakankamai išnaudota tiek urbanistiniu, tiek rekreaciniu požiūriu.

Atsižvelgiant į tikslinę teritoriją, buvo parinktos susietos teritorijos. Susietos teritorijos pasirinktos atsižvelgiant į teritorijoms būdingus funkcinius ryšius, dėl kurių šiose teritorijose vykdomos arba planuojamos materialinės investicijos tiesiogiai prisiadės prie tikslinėms teritorijoms keliamų tikslų ir uždavinijų įgyvendinimo:

-Pirmoji susieta teritorija – Panėvėžio laisvoji ekonominė zona (Panėvėžio LEZ). Šioje 47 ha. ploto teritorijoje paruošta infrastruktūra leidžia įsikurti naujoms įmonėms, sukursiančioms iki 2000 darbo vietų.

-Antroji susieta teritorija – Kauno technologijos universiteto Panėvėžio technologijų ir verslo fakulteto teritorija, adresu Nemuno g. 33, Panėvėžys, apimanti 2,36 ha. Orientuojantis į Panėvėžio regiono jaunimo užimtumo didinimą ir gyvenimo kokybės gerinimą, Kauno technologijos universitetas nuo 2013 m. vykdo fakultetų sujungimo projektus ir numato koncentruoti visas Panėvėžio technologijų ir verslo fakulteto laboratorijas ir auditorijas pastatų komplekse adresu Nemuno g. 33, Panėvėžys. Studijų infrastruktūros modernizavimas reikalingas kokybiškam studijų procesui organizuoti ir testi aukštųjų mokyklų tinklo ir infrastruktūros konsolidavimą. Numatoma, kad bus pagerintos studijų sąsajos su moksliiniai tyrimais, gerinant aukštojo mokslo patrauklumą ir efektyviau naudojant išteklius. Pasitelkiant Europos Sajungos fondų investicijas pagerėtų studijų kokybę, labiau prisitaikant prie darbo rinkos poreikių, plėtojant naujus studijų metodus ir inovatyviias technologijas, užtikrinant kokybišką aukštojo mokslo turinį ir aktualias programas, stiprinant dėstytojų gebėjimus, didinant studijų tarptautiškumą. KTU Panėvėžio technologijų ir verslo fakultetas iki 2018 metų planuoja ivykdyti infrastruktūros atnaujinimo projektą taip sumažinant padalinio infrastruktūros išlaikymo kaštus, padidinant auditorijų panaudojimo intensyvumą. Laboratorijų integravimas į vieną pastatą sudarytų salygas kokybiškesniams atnaujinto laboratorijų centro valdymui. Taip pat planuojamas naujai steigiamos Taikomosios informatikos

studijos programos materialinės bazės parengimas, kuris padėtų išugdyti visų fakulteto studijų programų studentų gebėjimus, naudojantis naujomis IT priemonėmis, užtikrinant studijų realizavimą, įdiegus technologinių mokslų moduliams reikalingas programas, tuo pačiu išaugtų studentų pasitenkinimas studijomis.

Tuščęjant miestų centram,- didžiuju miestų centrinėse dalyse esančių užstatytų teritorijų, turinčių susiformavusį infrastruktūros tinklą ekonominis potencialas yra nepakankamai išnaudojamas. Neišnaudojamos konversijos galimybės buvusiose pramoninėse teritorijose ir traukos centruose, miestų subcentrų, pericentrų, o mažesnių metropolinių centrų, kaip Panevėžys atveju – neišnaudojamas ir miesto centro investicinės potencialas, leidžiantis kurti naujas darbo vietas miesto ir jų supančių teritorijų gyventojams. Plėtrai panaudojus jau esamas teritorijas galėtų būti sumažintas neigiamas poveikis aplinkai, efektyviau naudojama esama infrastruktūra.

Atsižvelgiant į Partnerystės sutartyje išdėstytais rekomendacijas tikslinėje teritorijoje numatoma spręsti ekonominės ir socialinės problemas, efektyviai išnaudojant kultūros resursus. Didinant kultūros paslaugų kokybę ir prieinamumą bus sukuriamas aktyvaus dalyvavimo sąlygos, skatinamas bendruomeniškumas ir socialinė atsakomybė, ugdomi socialiai pažeidžiamų grupių socializacijos įgūdžiai ir motyvacija integruotis į pilnavertį socialinį ir ekonominį gyvenimą, tokiu būdu didinamas tikslinės teritorijos patraukumas investicijoms, verslo ir naujų darbo vietų kūrimui. Planuojamais projektais bus skatinamos investicijos į viešąją infrastruktūrą, didinant teritorijos ekonominį ir socialinį gyvybingumą: kuriant naujus lankytojų srautus, formuojant paklausą vienos verslams, didinant patrauklumą investicijoms, verslo plėtrai, naujų darbo vietų kūrimui ir gyventojų užimtumui. Prie planuojamos sukurti ar atnaujinti tikslinėje teritorijoje infrastruktūros, ypač jos įveiklinimo (minkštujų veiklų) galėtų prisidėti Panevėžio miesto VVG strategija ir jos priemonių įgyvendinimas.

2.2. TIKSLINIŲ GRUPIŲ APIBRĖŽTIS

Apklausos rezultatai, priešprojektiniai pasiūlymai, konsultacijos su specialistais bei Panevėžio miesto VVG nariais ir anksčiau atliktu Panevėžio miesto studijų ir analizių duomenys lėmė tam tikrų tikslinių grupių pasirinkimą.

Be to, miesto bendruomenių nariai ir seniūnijų darbuotojai analizavę atstovaujamos teritorijos gyventojų poreikius, opausias socialinės problemas, gyvenimo kokybės gerinimo galimybes, verslo skatinimo alternatyvas. Minėtais klausimais taip pat buvo diskutuojama susitikimų metu su gyventojais ir verslo bendruomenėmis. Akivaizdu, jog tiek tiesiogiai, tiek

netiesiogiai į VVG Strategijos rengimą ir optimaliausių vietovės problemų sprendimo procesą buvo įtraukti visi Panevėžio miesto VVG teritorijos gyventojai.

Išskiriama šios tikslinės grupės:

1. socialinę atskirtį patiriantys darbingi gyventojai;
2. darbingų gyventojų šeimos nariai, kurie dėl amžiaus, neįgalumo ar kitų priežasčių negali savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir savarankiškai dalyvauti visuomenės gyvenime ir darbo rinkoje;
3. jauni neaktyvūs darbingo amžiaus gyventojai ;
4. socialinę atskirtį patiriantys senyvo amžiaus gyventojai;
5. socialinės rizikos asmenys (šeimos), tarp jų ir pabėgėliai.

Išskiriant prioritetines labiausiai pažeidžiamas ir socialinę atskirtį patiriančias asmenų grupes į kurias daugiausiai orientuota Panevėžio miesto VVG strategija, būtų galima pažymėti šias:

- socialinę atskirtį patiriantys senyvo amžiaus gyventojai ,
- socialinės rizikos asmenys (šeimos), tarp jų ir pabėgėliai,
- neaktyvus jaunimas.

III. SKYRIUS . TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

3.1. PANEVĖŽIO TERITORIJOS GYVENTOJŲ APKLAUSOS DUOMENYS

Visi Panevėžio miesto teritorijos gyventojai ir šioje teritorijoje veikiančios organizacijos turėjo galimybę išsitraukti aiškinantis gyventojų poreikius, gyvenimo kokybės gerinimo galimybes, verslo skatinimo alternatyvas. Minėtais klausimais taip pat buvo diskutuojama susitikimų metu su miesto bendruomenėmis.

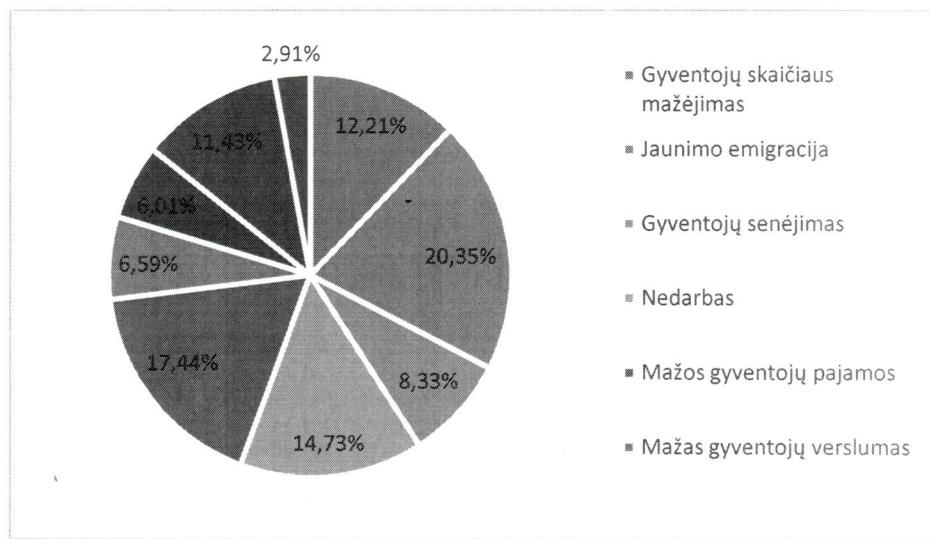
Be visuomenės apklausos, Panevėžio miesto VVG savo internetiniame puslapyje www.pvvg.lt paskelbė kvietimą miesto visuomenei teikti vietas plėtros priešprojektinius pasiūlymus, nurodant konkrečius projektus, siūlomus skurdo mažinimo problemos sprendimo būdus bei savo numatomą prisdėjimą prie vietas plėtros strategijos įgyvendinimo.

Gyventojų atliktos apklausos rezultatai parodė opiausias miesto problemas bei kitus miesto gyventojų rūpesčius. Apklausoje dalyvavo 203 respondentai.

Panevėžio miesto gyventojai įvardino, jog pagrindinės problemos yra jaunimo emigracija, vidaus migracija (i Vilnių, Kauną), mažos gyventojų pajamos, paslaugų trūkumas bei nedarbas. Kai kurie žmonės anonimiškai pastebėjo, jog mieste trūksta aktyvaus sporto infrastruktūros jauniems žmonėms, taip pat įvairių motyvacinių renginių, kurie skatintų žmonių užimtumą ir bendruomeniškumą. Taip pat, pažymėtina, kad trūksta moksleivių užimtumo veiklų vasaros metu, kas galėtų produktyviai užimti moksleivius, tuo pačiu metu galėtų lavinti jaunimą, organizuoti prevencines programas, mažinti nusikalstamumą mieste.

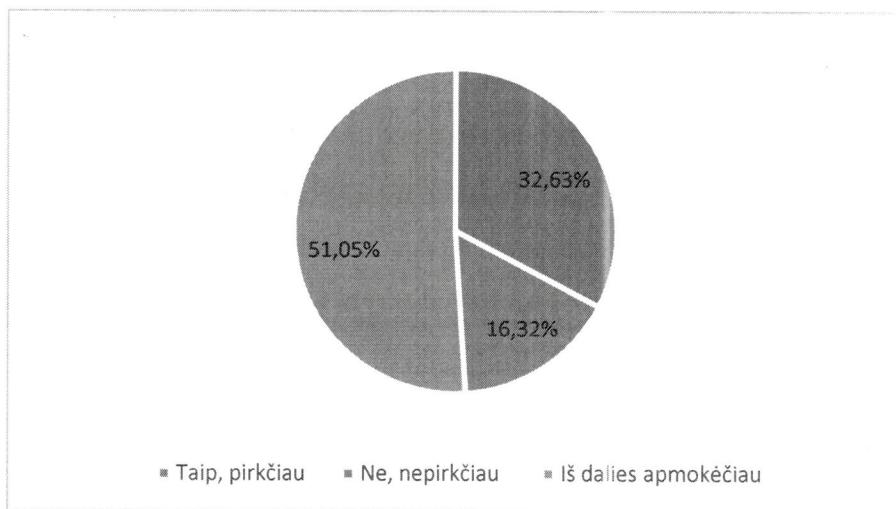
Didelė dalis respondentų pastebėjo, jog trūksta vaikų žaidimo aikštelių, mažai dėmesio skiriama neįgaliesiems bei jų gyvenimo integravimui į visuomenę, tas pats ir su kaliniais, psichikos problemas turinčiais žmonėmis.

Paveikslas 2. Gyventojų įvardintos opiausios Panėvėžio miesto problemos.

Apklausoje iškėlus klausimą, ar sutiktų gyventojai mokėti už kokybiškas viešasias ir privačias paslaugas, didžioji dalis respondentų atsakė, kad sutiktų mokėti už trūkstamas paslaugas, kadangi žmonėms yra svarbu gerinti miesto gerovę ir spręsti susikaupusias problemas.

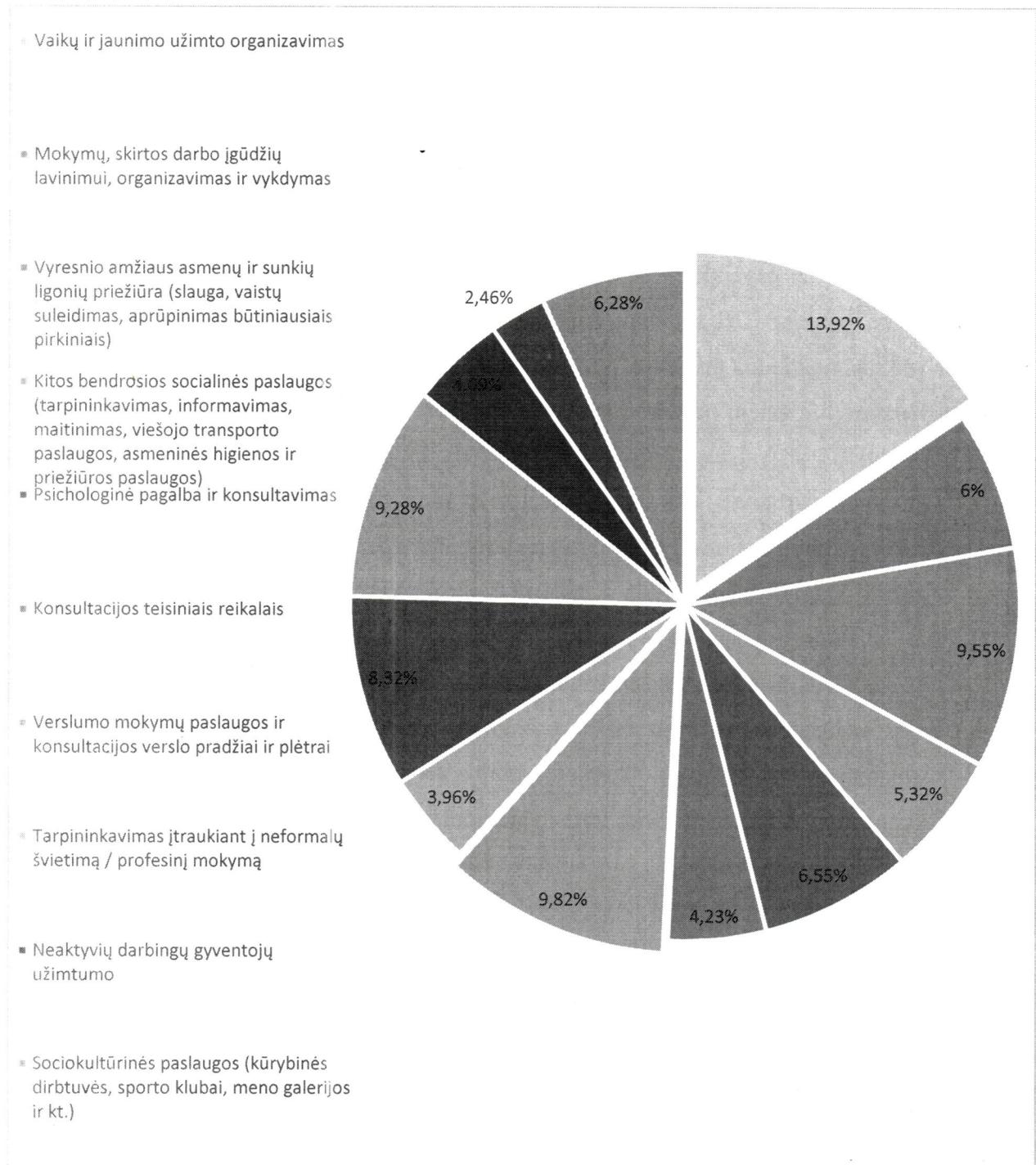
Paveikslas 3. Ar sutiktumėte mokėti už Jums trūkstamas paslaugas?

Gyventojų paklausus, kokios ekonominės veiklos būtų tikslinga imtis Panėvėžio mieste, jei tokios veiklos pradžiai būtų skirta ES parama, nuomonės buvo įvairios, tačiau visuose sektoriuose pasireiškė užimtumo organizavimo poreikis.

Panevėžio miesto vietas veiklos grupės vietas plėtros strategija

Paveikslas 4. Gyventojų nuomonė, kokių veiklų yra tikslinga imtis, gavus ES paramą.

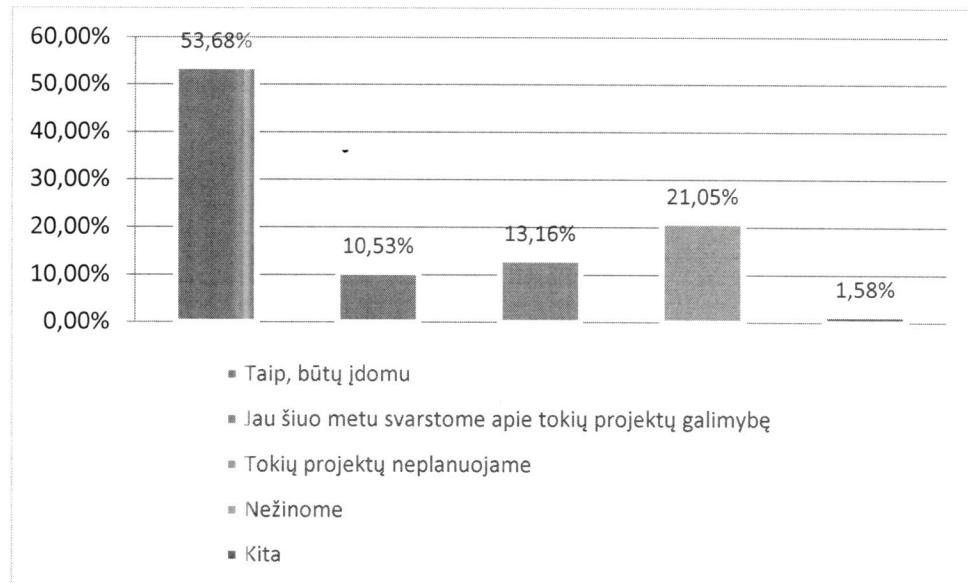
Kaip pastebėta anksčiau, jaunimo užimtumas yra viena iš pagrindinių problemų, su kuriomis susiduria tėvai. Kruopščiai išanalizavus įvairius pasiūlymus bei tikslingai išnaudojus nenaudojamas patalpas, galima formuoti ir ugdyti protingą jaunimą, kuris domėtusi įvairiais projektais bei tokia veikla, kaip savanorystė, mentorystė, tokiu būdu ugdant pilietiškumą bei atsakomybės jausmą tarp kartų bei pažeidžiamų grupių. Verslumo skatinimas taip pat aktuali veiklos sritis, kuri parodo, jog žmonės domisi verslu, turi įvairių idėjų, tačiau trūksta informacijos

bei bendradarbiavimo tarp viešojo ir privataus sektorius, kas stabdo verslumo vystymą mieste. Siūloma kurti įvairius informacinius renginius, muges, būrelius, kurių metu smulkaus ir vidutinio verslo atstovai galėtų dalintis patirtimi, skatinti jaunuosius verslininkus kurti įmones bei patarti tam tikrais verslo klausimais (“Verslas Verslui” programa).

Kita svarbi problema yra vyresnių žmonių priežiūra, su kuria susiduria dirbantys žmonės ir tai jiems apsunkina padėtį. Kaip žinoma, maži vaikai bei senyvo amžiaus žmonės yra labiausiai socialiai pažeidžiamos grupės, kurioms dažniausiai trūksta ir priežiūros ir užimtumo. Natūraliai tai paveikia ir dirbančių žmonių darbo kokybę, kadangi jie dėl laiko stokos negali pilnai atliliki pareigų. Dėl to, būtų siūloma suburti bendruomenes, organizacijas, kurios savanoriškos veiklos pagrindu, prisdėtų prie šios problemos sprendimo. Kūrybingai įtraukus bei apmokius jaunimą, šis galėtų prižiūrėti vyresnius žmones, su jais bendraujant, nuperkant būtiniausius maisto produktus ar vaistus. Taip pat, galima skatinti vyresnių žmonių užimtumą steigiant įvairias kūrybines dirbtuves, pavyzdžiu pavasarį skatinti gėlių sodinimą, želdinių priežiūrą mieste, kurios metu norintys senjorai galėtų užsiimti nesunkia fizine veikla, tuo pačiu gražintų miestą ir skatinėtų gerąją kaimynystę. Galima sugalvoti įvairių veiklos krypčių, kurios būtų naudingos ne tik socialinėms grupėms, bet ir miesto gerbūviui.

Atsižvelgus į miesto bendruomenės išskirtas opiausias problemas ir siūlomas joms spręsti veiklas, daugiau nei pusė apklaustų žmonių yra suinteresuoti naujomis veiklomis, kas parodo jų trūkumą mieste. Gyventojų suinteresuotumą atspindi jų pasiryžimas įsitrukinti, atsakant į apklausos klausimą „Ar būtumėte linkę imtis bendruomeninių (kartu su tam tikra bendruomene/organizacija) veiklų ir įgyvendinti bendruomenines veiklas skatinančius projektus?“.

Paveikslas 5. Gyventojų planai prisidėti prie bendruomeninių, verslo bei projektų

Didžioji dalis respondentų mielai 19,15% dalyvautų renginių organizavime, sociokultūrinėse paslaugose, 16,42% domina atskiros bendruomeninės iniciatyvos, o 15,67% dalyvautų atskirų asmenų švietime, mokyme ir informacijos teikime. Mažiausia dėmesio sulaukė opiausios miesto problemos: 1,74% darbas su psichikos sutrikimų turinčiais asmenimis, 2,24% asmens higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas, 2,49% darbas su priklausomybės ligomis sergančiais asmenimis, 2,74% transporto organizavimo paslaugos. Tai parodo, jog žmonės nėra pakankamai apmokyti ar nežino, kaip prisidėti prie šių problemų sprendimo. Remiantis Vakarų praktika, savanorystė yra vienas iš svarbiausių visuomenės progreso elementų, kuris skatina bendravimą tarp pažeidžiamų žmonių ir sveikų, jaunų, energingų žmonių.

Tokiu būdu vyksta žmonių integracija į visuomeninį gyvenimą, jauni žmonės tampa savimi pasitikintys, adekvačiai vertinantys bei analizuojantys piliečiai, kurie nebijo padėti silpnesniems, taip ugdant atsakingą bei pilietišką kartą, gerbiančią vyresnius. Apklausos duomenys, deja, parodo, jog žmonėms trūksta įgūdžių, informacijos bei motyvacijos dirbtų su socialiai atskirtais žmonėmis.

Paveikslas 6. Veiklų, kuriose gyventojai sutiktų dalyvauti savanoriškais pagrindais

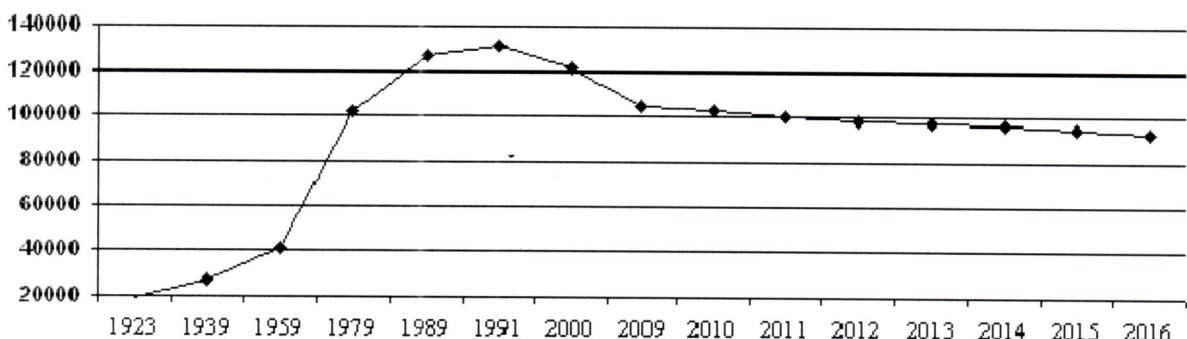
3.2. PANEVĖŽIO TERITORIJOS SOCIALINIO IR EKONOMINIO SEKTORIU ANALIZĖ

3.2.1. Socialinė atskirtis

Pastaraisiais metais Lietuvoje atsirado naujų rizikos veiksnių, kurie turėjo įtakos socialinių ištampų laukų raiškai. Socialinė atskirtis, kuri yra tiesiogiai priklausoma nuo skurdo, išsiskirstė į tam tikras socialines sistemas, kurios padeda geriau suvokti priežastinį bei paskesnį ryšį: politika (demokratinė paskirstymo sistema), ekominė sistema (darbo rinka ir ekonominės integracijos įrankiai), socialinė sistema (valstybės paramos aprūpinimas ir socialinė integracija) ir bendruomenės bei šeimos sistema.² Panėvėžyje atispindi spartus gyventojų mažejimas, kuris remiasi dideliu emigracijos/migracijos mastu, mažu verslumo lygiu bei socialine atskirtimi, kuri stabdo produktyvų jaunų žmonių užimtumą ir įdarbinimą.

² Gita Kondrotaitė, *Socialinės rizikos šeimos Lietuvoje: atvejo studija* (2006, KTU), p. 56.
grupės pirmininkė
Sandra Jakšienė

Paveikslas 7. Gyventojų skaičius metų pradžioje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Paveikslas 8. Vidutinis metinis gyventojų skaičius, struktūra ir pokyčiai (Gyventojų skaičius metų pradžioje)

	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Vidutinis metinis gyventojų skaičius	103 947	101 564	99 248	97 906	96 836	95 765	94 398
Gimė	1101	1006	1038	1040	958	1048	1056
Mirė	1173	1354	1345	1382	1334	1299	1527
Natūrali gyventojų kaita	-72	-348	-307	-324	-376	-251	-471
Susituokė	575	526	548	600	622	632	650
Išsituokė	307	330	333	361	302	288	286
Atvyko	1412	1520	1770	2010	1981	1917	1770
Išvyko	2872	4201	3000	2793	2678	2826	3084
Mechaninis priaugis	-1460	-2681	-1230	-783	-697	-909	-1314

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, Panevėžio miesto savivaldybės administracija

Paveikslas 9. Gyventojai ir jų pasiskirstymas pagal lytį ir amžiaus grupes metų pradžioje

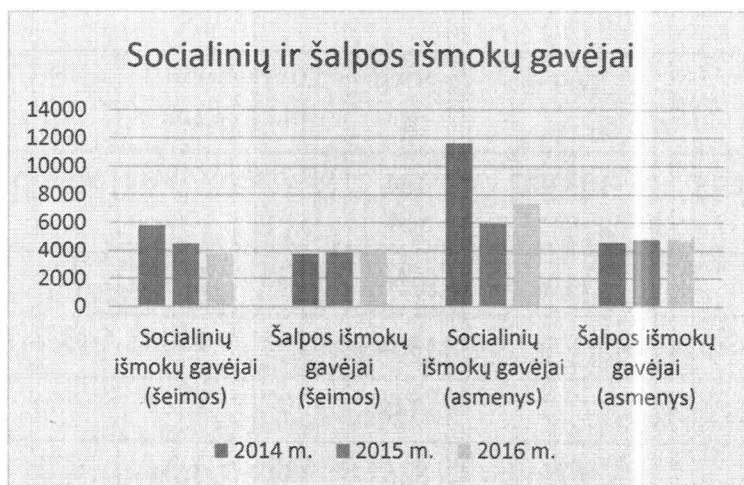
	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Iš viso gyventojų	104 793	103 101	100 027	98 469	97 343	96 328	95 202
Tarp jų moterų (%)	55,3	55,5	55,6	55,7	55,8	55,9	55,9
Gyventojai (0-15 m. amžiaus) (%)	15,4	15,2	15,4	15,3	15,1	14,9	14,8

Darbingo amžiaus žmonių (%)	65,3	65,8	61,7	61,2	61,3	61,4	61,4
Pensinio amžiaus žmonių (%)	19,3	19,0	22,9	23,4	23,6	23,7	23,8

(2011 ir 2012 m. duomenys perskaičiuoti remiantis Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais).

Jei 2008 metais panevėžiečių pašalpoms reikėjo apie 2 mln. Litų (579.240,04 eurų), tai 2013 metais tam pačiam tikslui – daugiau kaip 19 milijonų(5.502.780,35 eurų), kas įrodo skurstančią kiekį bei socialinės atskirties problemos formavimą, kuris veikia jaunų ir aktyvių vyresnio amžiaus žmonių įsidarbinimo galimybes.

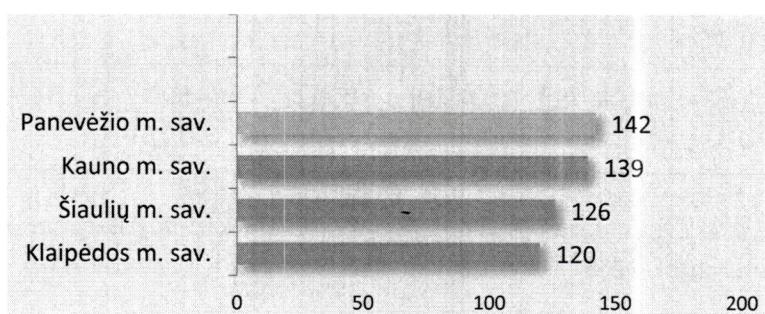
Paveikslas 10. Socialinės ir šalpos išmokos (2014-2016 m. sausio pradžiai)

Šaltinis: Panevėžio savivaldybės administracija

Panevėžio miesto savivaldybės administracijos duomenimis, socialinių išmokų (toliau SI) ir šalpos išmokų (toliau-ŠI) , tenkančių šeimoms dinamika rodo nežymų mažėjimą, lyginant 2014 m.,2015m. ir 2016 m. pradžią. 2014 m. sausio mėnesiui - SI gavėjų 5821 (asmenų 11637), ŠI gavėjų -3761 (asmenų 4602). 2015 m. sausio mėnesiui - SI gavėjų 4502 (asmenų 5939), ŠI gavėjų- 3892 (asmenų 4808). 2016 m. sausio mėnesiui SI gavėjų 3765 (asmenų 7341), ŠI gavėjų 3854 (asmenų 4799).

Paveikslas 11. Demografinis senatvės koeficientas (2014)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Demografinis senatvės koeficientas 2014 m. Lietuvos statistikos duomenimis buvo didžiausias Panėvėžio mieste lyginant su trimis didžiaisiais Lietuvos miestais. Didžiausius iššūkius teritorinei plėtrai kelia mažėjantis gyventojų skaičius, kuriam mažėjant, didėja infrastruktūros išlaikymo kaštai. Didėja ir pensinio amžiaus gyventojų dalis, jei 2010 m. buvo 21 proc., tai 2013 m. pr. - jau kas ketvirtas gyventojas Panėvėžyje buvo pensinio amžiaus. O tai nuoroda į augantį socialinių paslaugų poreikį.

Remiantis Eurostato duomenimis, skurdo ir socialinės atskirties lygio mažėjimui teigiamą įtaką darė nedarbo mažėjimo ir užimtumo bei darbo pajamų augimo tendencijos. Užimtumo lygis (15-64 m.) 2014 m. lyginant su 2013 m. padidėjo nuo 63,7 iki 65,7 proc., nedarbo lygis sumažėjo atitinkamai nuo 11,8 iki 10,9 proc.

2014 m. užimtumo didėjimas lėmė bedarbių skaičiaus sumažėją 15,5 proc. Padėties darbo rinkoje teigiami poslinkiai pasireiškė šalies vidutinio darbo užmokesčio augimo tendencija. Šalies ūkio darbuotojų darbo užmokestis, neatskaičius mokesčių (bruto) 2014 m., lyginant su 2013 m. padidėjo 4,8 proc., atskaičius mokesčius (neto) – 5,2 procento. Ekonominiai sunkumai sukelia skaudžias socialines pasekmes, kas tiesioginiai veikia visuomenę, bet vadovaujantis sėkminga socialine integracija bei išnaudojant vietas bendruomenių, verslo ir vienos valdžios ryšius galima formuoti verslių ir pažangių Panėvėžio bendruomenę.

2015 m. rugsėjo 1 d. Panėvėžio teritorinėje darbo biržoje įregistruoti 14145 bedarbiai, kurie sudarė 9,9 proc. darbingo amžiaus Panėvėžio regiono gyventojų (rugpjūčio 1 d. -10,1 proc.). Rugsėjo 1 d. Panėvėžio teritorinėje darbo biržoje įregistruoti 7306 bedarbiai vyrai, jų nedarbas buvo 10,2 proc., moterų nedarbas - 9,6 proc. (6839), o jaunimo iki 25 metų amžiaus - 4,4 proc. (1265).

2016 m. sausio 1 d. Panėvėžio teritorinėje darbo biržoje įregistruota 14717 bedarbių, tai sudarė 10,3 proc. darbingo amžiaus Panėvėžio regiono gyventojų. Jaunimo iki 29 m. nedarbas sudarė 5,8 proc.

Didžiausias nedarbas — Pasvalyje (13,7 proc.), Kupiškyje (12,8 proc.) ir Rokiškyje (12,2 proc.), o mažiausias — Panėvėžio mieste (8,6 proc.) ir Biržuose (8,9 proc.).

Šie duomenys konstatuoja nedarbingumo didėjimo tendenciją visuomenėje, kuri nekontroliuojama linksta į socialinę atskirtį ir formuoja R. Dahrendorfo aprašytą užribio klasę, kuri pasižymi šiais bruožais: silpnais ryšiais su darbo aplinka, piktaudžiavimu alkoholiu, ilgalaike priklausomybe nuo socialinės paramos bei polinkiu į nusikalstamą elgesį. Nedarbo problemos, įtakojamos pagrinde dėl žemo išsilavinimo lygio, verslumo stokos. Aukšti, t.y. aukštesni lyginant su kitais didžiaisiais miestais nedarbo rodikliai taip pat rodo sudėtingą miesto socialinę padėtį.

Panevėžyje gyvenančio jaunimo nedarbo rodikliai taip pat didžiausi lyginant su didžiaisiais miestais.

Kaip pažymima Europos Komisijos kasmetinėje ekonomikos augimo apžvalgoje,³ stiprinant aktyvios darbo rinkos politikos (ADPR) priemones, tikslina atsižvelgti į šių priemonių sėsas su socialine parama bei profesiniu mokymu. Pažymima, kad ADRP priemonės turėtų mažinti darbo rinkos segmentaciją, prisdėti prie darbo vietų kūrimo greitai auganciuose ūkio sektoriuose bei prie darbo jėgos mobilumo.

Atsižvelgiant ne tik į statistinius duomenis, bet ir į kitų ekspertų pasiūlymus, atkreiptinas dėmesys, kad Panevėžyje siūloma diegti aktyvios lyderystės skatinant socialinį dalyvavimą praktikas. Plėtojantis paslaugų infrastruktūrai ir siekiant kuo tiksliau naudoti ribotus miesto išteklius, siūloma panaudoti ir plėtoti žmogiška jų kapitalą, nukreiptą į aktyvių lyderių veiklą, gebanciu telkti, demokratiškai vadovauti, ugdyti ir motyvuoti darbuotojus (organizacijose) ar bendruomenių narius (bendruomenėse). 2011-2013 metų bendruomenių socialinės plėtros programoje buvo organizuoti bendruomenių atstovų mokymai socialinio verslumo skatinimo, kompetencijų įgijimo vykdančių socialinę veiklą ir savanoriškos veiklos vystymo srityse.

Siūloma investuoti į vienos bendruomenių lyderių ugdymą, kurie gebėtų telkti ir aktyvinti darbuotojus (organizacijose) ar gyventojus (bendruomenėse) bei skatinti socialinio dalyvavimo ir demokratinio valdymo tradicijų puoselėjimą siekiant didesnio paslaugų gavėjų aktyvumo stiprinantį grįztamą jų ryšį, plėtojant individualų socialinių paslaugų prieinamumą, įtraukiant paslaugų gavėjus į paslaugų planavimą, valdymą, vykdymą bei kontrolę.⁴

3.2.2. Verslumo klausimai ir jaunimo užimtumo problematika

Verslumo vystymas yra būtina sąlyga siekiant įgyvendinti 2020 m. Europos pažangaus, tvaraus ir integracinių augimo strategijos numatytaus tikslus. Kartu tai ir priemonė galinti padėti reaguoti į ekonominius iššūkius, kurti naujas darbo vietas ir kovoti su socialine bei finansine atskirtimi. Pasaulio finansų ir ekonominės krizės poveikis reikalauja skirti didesnį dėmesį verslumui ir savarankiškam užimtumui formuojant miesto ūkio ir socialinę politiką. Verslumo ugdymas turėtų būti neatsiejama mokymo dalis, o verslumu grindžiamas požiūris turėtų būti puoselėjamas visoje mokymo sistemoje bei tarpininkavimu tarp įvairių verslų "Verslas verslui" programa ar mentoryste. Verslumo ugdymas ir finansinė parama verslo pradžiai ypač aktualu jaunimui, kurių nedarbo lygis yra pakankamai aukštas.

³ Annual Growth Survey 2014 (2013) Brussels, 13.11.2013. COM (2013) 800 final.

⁴ Darbo santykijų ir valstybinio socialinio draudimo teisinis-administracinis modelis, Uždavinys 1-2 „Kovos su nedarbu ir skurdo mažinimo strategijų tyrimas“ (2014)

Panevėžyje 14–29 m. jaunimas sudaro 22 proc. bendro miesto gyventojų skaičiaus, šis rodiklis sutampa su Lietuvos rodikliu (2014 m.).

Panevėžio miesto savivaldybės taryba 2014 m. balandžio 24 d. sprendimu Nr.1-122 patvirtino jaunimo problemų sprendimo Panevėžio miesto savivaldybėje 2014–2020 metų planą, kuris skirtas Panevėžio miesto savivaldybės valdžios, verslo ir visuomenės atstovams plėtoti tėstinę jaunimo politiką ir sudaryti palankias sąlygas formuotis jauno žmogaus asmenybei integruojantis į visuomenės gyvenimą.

Planas parengtas atsižvelgiant į ES jaunimo politikos strategijos, Europos jaunimo paktą, Lisabonos strategijos, Europos Komisijos Jaunimo politikos baltosios knygos, Jaunimo politikos pagrindų įstatymo, Nacionalinės jaunimo politikos plėtros programos, Panevėžio miesto savivaldybės plėtros 2014- 2020 m. strateginio plano ir kitų aktualų teisės aktų nuostatas. Rengiant planą remtasi Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo problematikos tyrimu, Jaunimo politikos įgyvendinimo Panevėžio miesto savivaldybėje kokybės vertinimo ataskaita, Savivaldybės administracijos jaunimo reikalų koordinatoriaus pateikta informacija, miesto Savivaldybėje suorganizuotų diskusijų su jaunimo organizacijų ir organizacijų, dirbančių su jaunimu, atstovais, Savivaldybės ir jai pavaldžių institucijų, kitų atstovų nuomonėmis. Taip pat naudotasi Lietuvos statistikos departamento, Juridinių asmenų registro, Panevėžio miesto savivaldybės administracijos ir kitų institucijų statistiniais duomenimis.

Plane išskirtos šios pagrindinės jaunimo problemos:

- didelis jaunimo nedarbas;
- užimtumo/laisvalaikio, neformaliojo ugdymo stoka;
- nepakankamas jaunimo pilietinis aktyvumas.

Šioms problemoms spręsti siūlomos prioritinės veiklos kryptys , viena iš jų :

Jaunimo nedarbo mažinimas ir užimtumo didinimas:

- 1.moksleivių profesinio orientavimo gerinimas;
2. pagalba jaunimui integruotis į darbo rinką;
- 3.jaunimo verslumo skatinimas (būti aktyviam ir dirbti, o ne gyventi iš pašalpų).

Remiantis Panevėžio jaunimo problematikos 2011 -2012 m. atliktu tyrimu, miesto jaunimas daugiausiai įvardija darbo, laisvalaikio ir pilietinio aktyvumo sričių problemas.⁵ Taip pat pastebėta, jog apie du trečdalius dirbančių jaunuolių dirba ne pagal specialybę, o 1 proc. jaunuolių neturi

⁵ Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2014 m. balandžio 24 d. sprendimu Nr. 1-122 PATVIRTINTA: JAUNIMO PROBLEMŲ SPRENDIMO PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖJE 2014–2020 METŲ PLANAS

jokios specialybės. Panevėžyje dauguma dirbančių jaunuolių (89 proc.) yra samdomi darbuotojai, jie dirba visą darbo dieną. Daugiau nei pusė jaunuolių (60 proc.) dirba ne pagal specialybę. Didėsnis jaunimo sąmoningumas renkantis profesiją tiesiogiai lemia darbo pasirinkimą ir pasitenkinimą juo: dažniau dirbama pagal specialybę, lengviau susidorojama su užduotimis. Kuo lengviau įveikiamos problemos darbe, tuo mažiau svarstoma, ar reikia keisti darbovietę. Dažniausiai (70 proc.) ieškotis darbo kitame mieste planuoja dėl didesnių galimybių pasirinkti darbą. Savo gyvenamojoje vietovėje darbo rasti negali 30 proc. respondentų, Lietuvoje – 36 proc. Pagrindinė darbo užsienyje paieškos priežastis – galimybė užsidirbtį daugiau pinigų (atlikto tyrimo metu konstatuota, kad Panevėžio jaunimo pajamos neviršija 500 litų/ 144,81 eurų per mėnesį).

Žemas investicijų lygis, tiek vietiniu, tiek šalies, tiek užsienio investorių požiūriu ir mažas veikiančių ūkio subjektų skaičius daro įtaką jaunų šeimų ir specialistų migracijai. Diskusijų dalyvių nuomone, dalis jaunų šeimų ir specialistų išvyksta į užsienį tikėdamiesi lengvų pinigų.

Diskusijų dalyviai akcentavo tai, kad dėl jaunimui nepalankios ekonominės situacijos ir neigiamų aplinkos pavyzdžių dalis jaunimo pripranta gyventi iš socialinės pašalpos.

Vadovaujantis Diskusijų dalyvių nuomone, pasigendama informacijos apie esamas priemones verslumui skatinti ir sąlygas pradėti verslą. Jaunimo problematikos tyrimo duomenimis, tik 8 proc. apklaustujų turi savo verslą, yra verslo partneriai arba dalyvauja šeimos versle, tik 22 proc. apklaustujų susipažinę su jaunimo verslumo skatinimo politika Lietuvoje.

Jaunimo problemų sprendimo priemonių plane(2014-2020m.) padaryti šie apibendrinimai:

- 1.Panevėžyje dėl nedidelių galimybių susirasti darbą yra didžiulė jaunimo (e)migracija į didesnius miestus ir užsienio šalis.
- 2.Savanorystės sistema Panevėžyje nėra išplėtota.
- 3.Panevėžyje pastebimas nedidelis vaikų ir jaunimo užimtumas, darnių šeimos vertybų puoselėjimas.
- 4.Pagrindinės jaunimo akcentuojamos problemos gyvenamojoje vietovėje yra laisvalaikio leidimo vietų stygiai, infrastruktūros problemos, nepakankamas saugumas ir žalingi įpročiai.
- 5.Policijos ir teisėsaugos institucijų veikla neužtikrina aplinkos saugumo ir žalingų įpročių vartojimo kontrolės, tai turi įtakos neigiamo laisvalaikio leidimo formų plėtrai.
- 6.Finansai yra pagrindinis faktorius, ribojantis jaunimo laisvalaikio realizavimo galimybes.
- 7.Alkoholio vartojimas yra labiausiai paplitęs žalingas jaunų žmonių įprotis.
- 8.Panevėžio mieste yra daug asocialių šeimų. Dideliam socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičiui turi įtakos augantis emigrantų skaičius ir žalingų įpročių vartojimo plėtra.

9. Panevėžio apskrityje jaunimo nedarbas yra nežymiai didesnis nei šalies rodiklis.

10. Tik maždaug kas antras dirbantis jaunuolis Panevėžyje dirba pagal specialybę. Tai lemia itin mažas jaunuolių domėjimasis profesija.

11. Jaunimo problematikos 2011-2012 m. tyrimo duomenimis, dažniausiai dėl noro gauti didesnį atlyginimą apie pusė dirbančių jaunuolių ketina keisti darbo vietą (41 proc. miesto jaunimo pajamos neviršija 500 litų /144,81 eurų per mėnesį).

12. Dauguma dirbančių jaunuolių Panevėžyje yra samdomi darbuotojai.

13. Jaunimo nedarbas, mažos pajamos, investitorių trūkumas ir verslumo skatinimo priemonių nežinojimas/nebuvinimas turi įtakos Panevėžyje gyvenančio jaunimo skaičiaus mažėjimui, dideliems migracijos rodikliams ir bendruomenės senėjimui.

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą medžiagą, galima išvardinti pagrindines su jaunimo nedarbu susijusias problemas:

- sunkumai rasti darbą pagal specialybę ir patirties stoka,
- mažas jaunuolių domėjimasis profesija,
- informacijos trūkumas.

Efektyviai išnaudojus apklausos duomenis bei parengus detalų užimtumo bei verslumo skatinimo planą, tai iš dalies sustabdytų ir jaunu šeimų migraciją į užsienį arba vidaus migraciją į kitus didžiuosius miestus , kas įtakoja į Panevėžio demografinę situaciją (sensta visuomenė). Atkreiptinas dėmesys į jaunas šeimas bei jų verslumo skatinimą.

3.2.3. Bendruomeninių organizacijų tinklas

Panevėžyje veikia apie 500 nevyriausybinių organizacijų (toliau-NVO). Jų veikla ir aktyvumas labai įvairus, tačiau tikslas bendras- miesto bendruomenės užimtumas ir interesų atstovavimas. Daugiausia veikia neįgaliųjų, jaunimo, socialinių, tautinių, moteris vienijančių, kultūros srityje dirbančių bei skatinančių demokratiją, organizacijų.

Didelis visuomenės ir žiniasklaidos dėmesys nukreiptas į jaunimo bendruomenę, siekiant jos susitelkimo ir sėkmingesnės veiklos. Mieste veikia 28 jaunimo organizacijos. 2007 m. balandžio 26 d. Panevėžio miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr.1-3-9 įkurta Panevėžio Jaunimo reikalų taryba, patvirtinti jos nuostatai. Tikimasi, kad 2016 m. rugsėjo mėn. įkurtas Atviras jaunimo centras(toliau- AJC) dar daugiau sutelks miesto jaunimo organizacijas, didins jaunimo užimtumą. AJC steigimo tikslas –ugdyti sąmoningą, pilietišką, brandžią asmenybę, jauno žmogaus socialinius įgūdžius. AJC vykdys narkomanijos, nusikalstamumo ir teisėtvarkos pažeidimų prevenciją, jaunam žmogui padės integruotis į kultūrinį, socialinį, ekonominį, pilietinį miesto ir šalies gyvenimą. AJC

teiks prevencines, informavimo, konsultavimo, socialinių ir gyvenimo įgūdžių ugdymo, sociokultūrines, laisvalaikio ir kt. paslaugas. Organizuos veiklas, kurios motyvuos jaunimą ir padės integruotis į darbo rinką. Prieikus pasiūlys socialinę-psichologinę pagalbą.

Panevėžio miesto bendruomenės socialiniams ir kitiems klausimams spręsti 2013 m. įkurta 10 seniūnaitijų, išrinkti seniūnaičiai; rengiamasi Panevėžio mieste įkurti 3 seniūnijas. 3 metams išrinkti seniūnaičiai dirba visuomeniniai pagrindais. Jie atstovauja seniūnaitijos gyventojų interesams Savivaldybėje, sprendžia aktualiausias bendruomenės problemas, prižiūri gyvenamosios vietovės teritoriją, plėtoja ir organizuoja bendruomenės socialinį ir kultūrinį gyvenimą.

Panevėžio mieste per 2014-2016 metus įsikūrė 13 bendruomenių:

Panevėžio miesto Aukštaičių-Žemaičių bendruomenė; Stetiškių bendruomenė; Rožyno bendruomenė; "Senamiestietis" bendruomenė; Gamtininkų bendruomenė; Marijonų bendruomenė; Liekupio bendruomenė; Pušaloto bendruomenė; Kniaudiškių mikrorajono vienos bendruomenė; Klaipėdos mikrorajono vienos bendruomenė; Panevėžio vienos bendruomenė „Už upės“; Centro bendruomenė ir Tulpių vienos bendruomenė.

2015 m. vasario mėnesį darbą mieste pradėjo Nevyriausybinių organizacijų taryba. NVO taryba vertins NVO veiklą reglamentuojančius teisės aktus, jų projektus ir teiks valstybės, savivaldybių institucijoms bei įstaigoms pastabas ir pasiūlymus dėl jų tobulinimo, taip pat dėl NVO programų ir priemonių finansavimo prioritetų. NVO taryba siūlys, kaip galima būtų gerinti valstybės, savivaldybių institucijų ir įstaigų bei NVO bendradarbiavimą, svarstys kitus su NVO plėtra susijusius klausimus.

Panevėžio miesto savivaldybės taryba 2015 m. sausio 29 d. sprendimu Nr. 1-7, o 2016 m. vasario 22 d. sprendimu Nr. 1-51 patikslino ir patvirtino tvarkos aprašą, kuriuo numatyta kasmet skirti lėšų iš miesto biudžeto NVO ir viešųjų įstaigų mažos vertės projektams iš dalies finansuoti, skirti paramos vienos bendruomenėms. Tokiu būdu skatinama NVO ir vienos bendruomenių veikla, prisidedant prie jų veiklos aktyvinimo, sudaromos galimybės – stiprinti ir paremti aktyvias Panevėžio mieste veikiančias NVO, skatinti jų veiklos tėstimą, teikiant finansinę paramą padėti spręsti bendruomenei aktualias problemas. Panevėžio miesto neįgaliųjų organizacijos kiekvienais metais teikia finansavimui gauti Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems projektus. Finansavimas skiriamas iš valstybės ir savivaldybės biudžeto lėšų. Iki 2017 m. Panevėžio miesto savivaldybė prisiėjo 10 proc. nuo skirtų valstybės biudžeto lėšų, nuo 2017 metų prisiės 20 proc. Savivaldybė 2014 metais skyrė - 14886 eurų, prisiėdama prie 20 neįgaliųjų organizacijų projektų įgyvendinimo, 2015 metais - 15206 eurų skyrė 19 neįgaliųjų organizacijų

projektų vykdymui ir 2016 metais 17 neigaliųjų organizacijų skyrė - 14504 eurų. Aktyviausios NVO: Panevėžio miesto neigaliųjų draugija ir Panevėžio krašto žmonių su negalia sajunga.

Projektinėmis veiklomis skatinamas NVO bendradarbiavimas, jų profesionalumo ugdomas bei plėtra, verslumas, laisvalaikio užimtumas, sveikos gyvensenos propagavimas, į veiklas įtraukiami socialiai pažeidžiami ir neigalūš žmonės. Tačiau finansinė parama iš miesto biudžeto nėra didelė, reikalinga pritraukti išorės šaltinių, kad NVO ir bendruomenių veikla būtų matoma ne tik miesto gyventojams, bet ir žinoma šalies ar užsienio mastu.

Įgyvendinant Panevėžio VVG strategiją, išnaudojant platų NVO tinklą ir aktyvumą, naujų paslaugų kūrimas ir esamų tobulinimas paskatintų NVO ir bendruomenių pasitenkinimą miestu ir mažintų gyventojų migraciją.

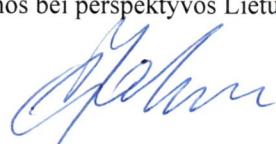
3.2.4. Ekonominė plėtra

Vienas iš pagrindinių regioninės politikos tikslų yra tolygi ekonominė plėtra, kurią užtikrina efektyvi smulkaus ir vidutinio verslo sektoriaus veikla visuose regionuose. Smulkaus ir vidutinio verslo plėtros galimybės Lietuvos regionuose yra nevienodos dėl skirtingu gamtinių ir ekonominių sąlygų, netolygiai išplėtotos gamybinės ir socialinės infrastruktūros, skirtingu galimybių gauti tiek pagrindinių, tiek aukštajų išsilavinimų, didelio skirtumo tarp kaimo ir miesto vietovių gyventojų gaunamų pajamų, nevienodų galimybių skatinant verslumą bei kitų regionų skirtumus atspindinčių veiksnių. Kriziniu laikotarpiu, smulkaus ir vidutinio verslo plėtra tapo vienu pagrindinių regioninės politikos instrumentu. Todėl siekiant tolygaus Panevėžio regiono ekonominio augimo labai svarbu, kad turimi ištekliai būtų naudojami efektyviai ir garantuotų smulkaus ir vidutinio verslo sektoriaus augimą.⁶

Panėvėžys yra susisiekimui patogioje geografinėje padėtyje – apie 150 km nuo dviejų Baltijos jūros regiono sostinių (Vilniaus ir Rygos) bei 240 km nuo Klaipėdos uosto. Panėvėžio miestą su Europos transporto tinklu jungia pagrindinis transeuropinis transporto 1 koridorius („Via Baltica“) ir TINA transporto koridorius (Klaipėda–Šiauliai–Panėvėžys–Vilnius–Lyda). Lyginant su kitais didžiaisiais Lietuvos miestais Panėvėžys yra tankiausiai apgyvendintas – gyventojų tankumas siekia 2070/km². Gatvių tankis Panėvėžio mieste yra didžiausias lyginant su kitais šalies miestais – 8,52 km/km² (Kaune 5,75 km/km², Šiauliųose 4,30 km/km²).

Panėvėžio mieste yra daugiau nei 120 transporto paslaugų įmonių, kurios sėkmingai plečiasi ir yra strategiškai svarbios miesto ekonomikai.

⁶ Juozas Vijeikis, Alvydas Baležentis, „Smulkaus ir vidutinio verslo vystymo problemas bei perspektyvos Lietuvos regionuose“ (2010, MRU), p. 1

Didžiausios lietuviško kapitalo Panevėžio įmonės pagal pardavimų apimtis 2015 metais buvo:

- 1.AB,, Linas Agro” grupė, yra žemės ūkio veiklą vystanti sėkmingai dirbanti bendrovė
2. AB „Amilina”.
- 3.AB „Panevėžio statybos trestas”.
- 4.AB „Panevėžio kelai“ .
- 5.AB „Panevėžio energija”.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Panevėžyje aktyviai veikia skandinaviško kapitalo įmonės, kurios 2000 m. įsikūrė norvegų pramonės parke Panevėžyje. Tai puikus pavyzdys, kaip sėkmingai pritraukus užsienio investicijas galima plėtoti Panevėžio ekonomiką, kurti darbo vietas bei gerinti miesto infrastruktūrą. Šiandien Panevėžyje sėkmingai veikia 18 norvegiško kapitalo įmonių.

2012 m. Panevėžio regione didžiausia pridėtinė vertė buvo sukuriama pramonės (29,9 proc.) sektoriuje. Panevėžio patraukumas verslui auga ir dėl Panevėžio Laisvosios ekonominės zonas (toliau – LEZ), kuri kuriama Panevėžio pramonės parko pagrindu. Su LEZ siejami didžiausi investiciniai projektais – tikimasi, jog dėl investicijų į Panevėžio LEZ kreipsis apie 8 įmones, kurios sukurs apie 1500-2000 darbo vietų. Laisvoji ekonominė zona turėtų atverti dideles perspektyvas pramonei ir naujiems verslams.

Susietoje teritorijoje kaip ir tikslinėje VVG teritorijoje, vadovaujantis šia Strategija, verslo įmonės galės priimti naujus darbuotojus - ugdyti darbo išgudžius darbo vietoje.

Analizuojant didžiausią potencialą plėtrai turintį individualios veiklos sektorį, matome, kad pradedančiųjų verslą pagal individualios veiklos pažymą kasmet skaičius vidutiniškai padidėja iki 20 proc.(2012-2014m. periodu). Analogišku laikotarpiu dirbančių pagal verslo liudijimą skaičius kasmet augo vidutiškai-10 proc. Perspektyvoje, prognozuojant ne mažesnį augimo procentą pagal abi analizuojamas grupes , kas sudaro 9-14 proc. ir taikant skatinimo priemones Strategijoje numatytais uždaviniais ir veiksmais, galime tikėtis ne mažesnio kaip 15 proc. augimo po 2020 metų. Tai sudarytų 2014 m. duomenimis- 4857 fiziniai asmenys, 2014 m. Panevėžio gyventojų - 96328, o tenkančių 1000 gyventojų - 50,4 , ir ivertinus 15 proc. augimą tikėtina 2022 m. bus ne mažiau kaip 58 dirbantys pagal individualią pažymą ar verslo liudijimą, tenkantys 1000 gyventojų.

Lentelė 1. Dirbantys pagal verslo liudijimą ir pagal individualios veiklos pažymą

Fiziniai asmenys	2012m.	2013m.	2014m.
- dirbantys pagal verslo liudijimą	2519	2602	2913
- dirbantys pagal individualios veiklos pažymą	1361	1645	1944

Šaltinis : Lietuvos statistikos departamentas

Skatinant gyventojų verslumą, didinant žmonių susidomėjimą verslu, jo kūrimu bei protingu išteklių naudojimu, galima didinti miesto gyventojų darbingumą, kurti naujas darbo vietas ir mažinti miesto žmonių emigraciją.

Taip pat svarbu plėtoti viešųjų paslaugų verslui tinklą, skatinti žmonių verslumą ir bendradarbiavimą bei sudaryti salygas įmonių plėtrai mažiau išsvysčiusiose ekonominės veiklos srityse. Svarbu didinti investicijas į žmogiškajį kapitalą tam, kad verslo įmonės taptų konkurencingos, gebėtų konkuruoti ne tik vietinėse, bet ir užsienio rinkose, taip didindamos vidinių BVP, kurdamos naujas darbo vietas bei mažindamos nedarbo lygį.

Kaip numatyta Panevėžio miesto ITVP, didžiausią įtaką socialinei, ekonominei, demografinei, aplinkos būklei ir klimato kaitai Panevėžio mieste daro šie veiksniai⁷:

- Gyventojų mažėjimas ir senėjimas.
- Socialinės ir sveikatos problemos.
- Santykinai aukštas nedarbo lygis, lyginant su kitais Lietuvos didžiaisiais miestais , ypač jaunų

žmonių tarpe.

Iš pateiktos socialinio ir ekonominio sektorių analizės duomenų galime daryti išvadą, kad Panevėžyje dėka bendruomeninių iniciatyvų, yra galimybė prisdėti prie didėjančio socialinių paslaugų poreikio patenkinimo , numatant teikti darbingų gyventojų šeimos nariams socialinės priežiūros ir socialinės globos paslaugas, socialinę atskirtį patiriantiems senyvo amžiaus darbingiems gyventojams būtinas bendrasias socialines paslaugas (sociokultūrines, asmeninės higienos ir priežiūros, transporto organizavimo ir kitas). Taip pat bendrosios socialinės paslaugos aktualios socialinės rizikos šeimoms, ištraukiant ir pabėgelius, jiems reikalingos ir specialios socialinės priežiūros paslaugos, kaip pagalba į namus ar intensyvi krizių įveikimo paslauga.

Verslumui skatinti be konsultacinių ir mokymų paslaugų paketo, labai aktuali parama orientuota į pradedančiuosius fizinius ir juridinius asmenis, jiems verslo pradžiai suteikiant paramą iki 10000 eurų arba sudarant salygas neaktyviems darbingiems asmenims verslo įmonėse ugdyti darbinius įgūdžius darbo vietoje, tam skiriant paslaugą vienam asmeniui už 1000 eurų.

Panėvėžio ITVP strategijos ir Panėvėžio VVG strategijų suderinamumo geru pavyzdžiu taptų paramos verslo pradžiai suteikimas sukuriant profesinei veiklai vykdyti reikalingas erdves rekonstruotame Panėvėžio autobusų stoties pastate, kurio rekonstrukcijai lėšos bus skiriamos iš

⁷ Panėvėžio miesto integruota teritorijų vystymo programa.

Panevėžio ITVP . Bus sudaryta galimybė analogišką profesinę veiklą vykdyti pradedantiesiems verslininkams ir kitose tinkamose erdvėse.

Tokiu būdu akcentuojant jaunų žmonių įtraukimą į verslumo ir užimtumo skatinimo programas, būtų padidintas miesto gyventojų užimtumo lygis, mažėtų nedarbas, o pradėjė savo verslą ar savarankišką veiklą dėka Panevėžio miesto VVG strategijai skiriamų investicijų, iki 2022 metų sukurtų ne mažiau 13 naujų darbo vietų . Į verslumo skatinimo programas būtų įtraukta per 120 darbingų asmenų , socialinių paslaugų būtų suteikta per 280 asmenų., į socialinių paslaugų teikimą numatyta įtraukti ne mažiau kaip 32 savanorius.

3.3. Strategijos suderinamumas su regiono ir miesto plėtros strateginiais dokumentais

Panevėžio miesto VVG parengtoje strategijoje numatyti 2 prioritetai : „Socialinės atskirties mažinimas“ ir „Verslumo skatinimas“ atitinka 2014-2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programos 7 ir 8 prioritetus, sietinus su integruotų teritorijų vystymo programų įgyvendinimu bei bendruomenių iniciatyvų skatinimu.

Panevėžio regiono 2014-2020 m. plėtros planas patvirtintas Panevėžio regiono plėtros tarybos 2015 m. spalio 15 d. sprendimu Nr. 51/4S-23 . Lyginant Panevėžio miesto vienos plėtros strategijos prioritetus , tikslus ir investicines kryptis su regioniniais prioritetais, ši strategija siejasi su Panevėžio regiono plėtros plane iškeltu 1-o prioriteto „Kokybiškos viešosios paslaugos“, I-o tiksllo „Padidinti viešųjų ir administracinių paslaugų kokybę ir prieinamumą“ 3 uždaviniu: „Išplėsti socialines paslaugas bei modernizuoti socialinių paslaugų infrastruktūrą, taip pat 2-o prioriteto „Ekonominiam augimui palanki aplinka“ 1 tiksllo „Padidinti teritorinę sangaudą ir gerinti aplinkos būklę“ 1 uždaviniu „Padidinti gyvenamųjų vietovių konkurencingumą, ekonomikos augimą ir gyvenamosios vienos patrauklumą“ ir 2.1.1.2 .priemone „Kompleksinis Panevėžio miesto dalį atnaujinimas ir plėtra“ , kuri numato kompleksinių projektų, nukreiptų į viešųjų erdviių sutvarkymą ir socialinės infrastruktūros pagerinimą, o tuo pačiu sudaroma galimybė bendruomenių projektais kurti minkštiasias projektines veiklas ir teikti paslaugas tikslinės teritorijos tikslinių grupių gyventojams.

Lyginant Panevėžio miesto VVG vienos plėtros strategijos prioritetus, tikslus ir uždavinius su vienos prioritetais, svarbu paminėti, kad ši strategija prisideda prie Panevėžio miesto strateginio plano įgyvendinimo. Panevėžio miesto strateginis plėtros planas 2014-2020 m. patvirtintas Panevėžio miesto savivaldybės taryboje 2013 m. spalio 10d. sprendimu Nr.1-280, nauja redakcija patvirtinta 2016 m. vasario 22d. sprendimu Nr.1-41.

Parengta VVG strategija atitinka Panevėžio miesto plėtros strateginio plano (SPP) 1-ojo prioriteto „Panevėžio konkurencinio (metropolinio) potencialo stiprinimas“ 1.1 tikslo „Sukurti palankiausią verslui ir investicijoms aplinką Lietuvos šiaurės rytuose“ 1.1.2 uždavinį „Gerinti bendrą aplinką verslui“. Taip pat strategija atitinka 2-ojo prioriteto „Kokybiškų gyvenimo sąlygų ir aukštos socialinės gerovės kūrimas“ 2.2 tiksli „Didinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą“ bei 2.2.1 uždavinį : „Plėsti kokybiškas ir visiems prieinamas socialines paslaugas“.

Panevėžio miesto integruota teritorijos vystymo programa (Panevėžio ITVP), patvirtinta Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministro 2016 m. vasario 19 d. įsakymu Nr. 1V-122, kurioje yra numatoma įgyvendinti užimtumui didinti ir socialinei atkirčiai mažinti skirtas iniciatyvas. Panevėžio ITVP 2 priedo 1.2. uždavinio 1.2.2 p. yra numatytos priemonės siūlomos įgyvendinti per bendruomenės inicijuotos vietos plėtros iniciatyvą ir numatytas produkto rodiklis: bendruomenės inicijuojamų vietos plėtros projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) sudaro 350 asmenų. Lyginant Panevėžio miesto VVG vietos plėtros strategijos prioritetus ir uždavinius su Panevėžio miesto ITVP, galima teigti, kad ši Strategija prisideda prie Panevėžio ITVP tikslų ir uždavinių įgyvendinimo.

3.4. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĒSMIŲ ANALIZĖ

Stiprybės	Akualumo įvertinimas (1-5 balai)	Suteiktą įvertinimą pagrindžianti informacija, prieleidžianti
1. Panevėžys – palankioje geografinėje padėtyje (nesunkiai pasiekiami Vilnius ir Rygos miestai) kompaktiškai išsidėstęs, tankiausiai iš visų didžių miestų apgyvendintas miestas, turintis gerau išplėtotą bazinių inžinerinių tinklų sistemą.	4	Panevėžys yra susisiekimui patogioje geografinėje padėtyje – apie 150 km nuo dviejų Baltijos jūros regiono sostinių (Vilniaus ir Rygos) bei 240 km nuo Klaipėdos uosto. Panevėžio miestą su Europos transporto tinklu jungia pagrindinis transeuropinis transporto koridorius („Via Baltica“) ir TINA transporto koridorius (Klaipėda–Šiauliai–Panevėžys–Vilnius–Lyda). Lyginant su kitais didžiaisiais Lietuvos miestais Panevėžys yra tankiausiai apgyvendintas – gyventojų tankumas siekia 2070/km ² . Gatvių tankis Panevėžio mieste yra didžiausias lyginant su kitais šalies miestais – 8,52 km/km ² (Kaune 5,75 km/km ² , Šiauliuse 4,30 km/km ²).
2. Efektyviai dirbančios miesto pramonės įmonės, Laisvoji ekonominė zona, pažangiu verslo struktūru veikla, darbo rinkos poreikius užtikrinančios aukštostos bei profesinės mokyklos sudaro salygas įvairių verslų kūrimuisi bei pramonės plėtrai. Panevėžio mieste išvyystyta paramos verslui sistema.	4	2012 m. Panevėžio regione didžiausia pridėtinė vertė buvo sukuriamą pramonės (29,9 proc.) sektorijuje. Panevėžio patrauklumas investuotojams auga ir dėl Panevėžio Laisvosios ekonominės zono (toliau – LEZ), kuri kuriamą Panevėžio pramonės parko pagrindu. Su LEZ siejami didžiausi investiciniai projektais – tikimasi, jog dėl investicijų į Panevėžio LEZ kreipsis apie 8 imones, kurios sukurs apie 1500-2000 darbo vietų. Laisvoji ekonominė zona turėtų atverti didelės perspektyvas pramonei ir naujiems verslams. Susietoje teritorijoje įmonės kaip ir tikslinėje teritorijoje galės priimti naujus darbuotojus pagal šią Strategiją-ugdyti darbo išgūdžius darbo vietoje.
3.Išplėtotas bendruomeninių organizacijų tinklas	4	Panevėžyje veikia apie 500 nevyriausybinių organizacijų. Jų veikla įvairi, tačiau tikslas bendras- miesto bendruomenės užimtumas bei interesų atstovavimas. Naujų pastaugų kūrimas ir esamų tobulinimas paskatinų nevyriausybinių organizacijų ir bendruomenių pasitenkinimą miestu ir mažintų gyventojų migraciją.

Silpnybės	Aktualumo įvertinimas	Suteiktą įvertinimą pagrindžianti informacija, prielaidos
1. Aukšti bendro registratorių bedarbių ir jaunimo nedarbo rodikliai, santykiai žemas vidutinis darbo užmokesčis lemia mažejančią gyventojų perkamąją galią, naujų verslų kūrimąsi ir plėtrą mieste	5	Nedarbo lygis Panėvėžio mieste yra didžiausias tarp 5 didžiųjų miestų (iš vienas didesnių tarp visų Lietuvos savivaldybių). 2014 m. liepos 1 d. Panėvėžio mieste registratorius didžiausiais bedarbių skaičius didžiųjų miestų tarpe - 9,6 proc. jaunimo nedarbas siekė 5,2 proc. Darbo užmokesčio vidurkis Panėvėžio mieste yra taip pat mažesnis nei šalies vidurkis. 2014 m. antrajį ketvirtį bruto darbo užmokesčis Panėvėžio apskritijė siekė 2241,1 Lt (649,07 euru), tuo tarpu šalyje – 2355,7 Lt (682,26 euru).
2.I socialinių paslaugų teikimą įsitraukia per menkas savanorių skaičius.	4	2014 m. parengtame Jaunimo problemų sprendimo Panėvėžio miesto savivaldybėje 2014-2020 m. plane akcentuojama jaunimo savanoriškos veiklos stoka. Stokojama ir senyvo amžiaus žmonių , kurie norėtų savanoriauti dėl savanorystės nepopuliarumo visuomenėje. Savanorystė – vienas iš būdų didinti bendruomeniškumą ir tarpusavio toleranciją.
3. Senstanti visuomenė salygoja didėjantį išlaikomų asmenų skaičių	5	Nepalankios demografinės raidos rodė ir aukštas Panėvėžio regiono gyventojų medianinis amžius – 2015 m. sausio 1 d. – 45 metai, kai šalyje šis rodiklis siekė 42 metus. Socialinės atskirties bei užribio klasės formavimasis didina socialiai atskirtų žmonių kieki.
Galimybės	Aktualumo įvertinimas	Suteiktą įvertinimą pagrindžianti informacija, prielaidos
1. Igryvendinant Panėvėžio miesto integruotus teritorijos vystymo programą bus investuota į tikslinės teritorijos vienę iš vienų erdviių sutvarkymą bei infrastruktūros atnaujinimą	5	2016–2022 m. dėl didelių ES investicijų į tikslinės teritorijos vieną iš vienų erdviių sutvarkymą, fizinės ir socialinės infrastruktūros plėtrą bus investuota apie 100 mln. Eurų iš išvairių finansavimo šaltinių, bus sudarytos patrauklios salygos SVV plėtotis, kas paskatins ir gyventojų vartojimą bei naujų paslaugų atsiradimą. Vadovaujantis Panėvėžio ITVP, į Panėvėžio autobusų stoties rekonstruotą iš ES lėšų pastatą, bus galima jame vykdyti vietas veiklos grupės veiklas, išskurti pradedantiesiems verslininkams, amatiniams, sukurti erdvę jaunimo verslumiui ugdyti.
2. „Atviros sienos“ ir platesnis bendradarbiavimas tarp miestų VVG, geros	4	Bendra darbui užtikrinti NVO ir valstybinėms institucijoms bei verslo organizacijoms bus sudarytos didesnės galimybės naujomis ar papildomomis pastaugomis, vykdomas

Panevėžio miesto vietos veiklos grupės vienos plėtros strategija

patirties perėmimas ir bendros praktikos taikymas socialiname ir verslumo sektoriuose.		projektais mažinti socialinę atskirtį, didinti bendruomeniškumą ir gyventojų užimtumą.	
Grėsmės	Aktualumo įvertinimas	Suteiktą įvertinimą pagrindžianti informacija, prie laidos	
1. Didžiantis pabėgelių srautas , kuriam nepasirengta teikti socialines paslaugas ir visuomenės netolerancija pabėgelių atžvilgiu	3	Augantis pabėgelių ir imigrantų skaičius verčia ES šalis spręsti su šiuo iššūkiu susijusias problemas (įdarbinimo, apgyvendinimo, socialines) tiek pavienių asmenų, tiek šeimų atžvilgiu.	
2 .Socialinės apsaugos ir sveikatos priežiūros poreikio ir išlaidų augimas dėl senstančios visuomenės	4	Blogėjant demografinei situacijai, daugėja senyvo amžiaus žmonių, kuriems reikalinga mokėti socialines išmokas ir valstybei didėja finansinė našta suteikti socialinę paramą stokojant gaunamų pajamų	

3.5. PANEVĖŽIO Miesto vietas plėtros aspektai ir prioritetai

Atsižvelgiant į aprašytas svarbiausias problemas, plėtros prioritetus, po konsultacijų su Panevėžio miesto VVG, bendruomenių, verslo ir savivaldos atstovais buvo numatyti 2 strateginiai Panevėžio miesto VVG Strategijos prioritetai, apimantys didžiają dalį probleminių sričių.

Siekiant įvertinti Panevėžio miesto gyventojų problemas ir realizuoti jų lūkesčius, numatytais prioritetu įgyvendinimo priemonės ir veiklos sritys buvo derinamos su vietas gyventojų bei juos atstovaujančių organizacijų projektinėmis idėjomis, pateiktomis priešprojektiniuose pasiūlymuose.

Svarbiausia grandis formuojant strateginius prioritetus buvo Panevėžio miesto visuomenė. Kuriama vietas plėtros strategija yra orientuota į Panevėžio miesto gyventojų socialinių poreikių tenkinimo, įdarbinimo, verslumo iniciatyvų didinimą.

Vietos plėtros strategija – tai ilgalaikė įvairių veiklos sričių tobulinimo kryptis, siekiant tvarios miesto plėtros, socialinių paslaugų gyventojams gerinimo, socialinės atskirties ir skurdo mažinimo bei gyventojų verslumo skatinimo. VVG strategijai įgyvendinti nustatyti tikslai ir uždaviniai ir veiksmai.

Prie įgyvendinimo prisdės šios Panevėžio miesto VVG tikslinės teritorijos stiprybės:

- Patogi miesto geografinė padėtis ir geras susisiekimas (tarptautinė magistralė „Via Baltica“).
- Aktyvus miesto kultūrinis ir sportinis gyvenimas.
- Daug susikūrusių miesto nevyriausybinių organizacijų (apie 500).
- Jaunimas turi geras sąlygas siekti išsilavinimo.
- Panevėžyje vyrauja smulkusis verslas (2463 įmonės), tačiau yra didelių ir stiprių įmonių, eksportuotojų.
- 2015 metais labai mažos ir mažos įmonės (iki 10 darbuotojų) pagamino 69 proc. visos pramonės produkcijos.
- 2015 metais veikė 865 vidutinės ir didelės įmonės
- Panevėžys turi stiprų rekreacinių zonų potencialą.
- Stiprus pramonės ir aptarnaujančio sektoriaus potencialas.

Įvertinti Panevėžio miesto vietas veiklos teritorijos SSGG analizės ir socialinio-ekonominio vertinimo rezultatai sudaro šios strategijos prioritetų nustatymo pagrindą.

Įvertinus visus priešprojektinius pasiūlymus, specialistų rekomendacijas bei jau iki šios strategijos parengimo atliktas studijas bei analizes, buvo sudarytas platus galimų plėtros sričių sąrašas, atspindintis visus Panevėžio miesto vietas veiklos plėtrai svarbius aspektus:

1. Darbo vietų kūrimas.
2. Užimtumo skatinimas.
3. Verslumo skatinimas ir plėtojimės.
4. Viešosios infrastruktūros ir aplinkos kokybės tobulinimas.
5. Gyvenamosios aplinkos kokybės gerinimas.
6. Socialinių paslaugų plėtra.
7. Žalingų įpročių prevencija.
8. Praktinio mokymo plėtra.
9. Informacijos sklaidos gerinimas.
10. Bendruomeniškumo skatinimas.
11. Bendradarbiavimo tarp viešojo ir privataus sektorius atstovų bei vietas gyventojų skatinimas.
12. Bendruomenių iniciatyvų skatinimas.
13. Jaunimo emigracijos mažinimas
14. Jaunimo laisvalaikio ir saviraiškos galimybių didinimas.
15. Sveikos gyvensenos skatinimas.

Konsultuojantis su gyventojais bei verslo, bendruomenių ir valdžios atstovais buvo išskirtos opiausios Panevėžio miestui problemos:

1. Verslumo skatinimas.
2. Jaunimo užimtumas.
3. Bendruomeniškumo skatinimas
4. Socialinių paslaugų plėtra šeimai, neįgaliems, senyvo amžiaus asmenims, marginaliomis grupėms.

Tokiu būdu, atsižvelgiant į aprašytus svarbiausius Panevėžio miesto vietas veiklos plėtrai aspektus bei išskirtas daugiausiai dėmesio reikalaujančias ir perspektyviausias sritis, buvo numatytos 2 prioritetenės veiklos kryptys arba prioritetai: **Socialinės atskirties mažinimas** ir **Verslumo skatinimas**.

IV SKYRIUS. STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI BEI INTEGRUOTO IR NOVATORIŠKO STRATEGIJOS POBŪDŽIO APIBŪDINIMAS

1 tikslas. Mažinti vienos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojų socialinę atskirtį, pasitelkiant vietas bendruomenę

1. Tikslas iškeltas dėl to, kad:

- 1.1 siekiama spręsti problemą (silpnybė), kad į socialinių paslaugų teikimą įsitrukia per menkas savanorių skaičius.
 - 1.2. siekiama pašalinti grėsmę dėl didėjančio pabėgelių srauto ir nepasirengimo jiems teikti socialinių paslaugų, toleruoti jų buvimą.
 - 1.3. siekiama pasinaudoti stiprybe, kad mieste išplėtotas bendruomeninių organizacijų tinklas.
 - 1.4. siekiama išnaudoti galimybę del bendradarbiavimo tarp miestų VVG ir perimti gerą patirtį paslaugų sektoriuje.
2. Svarstyto šios tikslų alternatyvos: „Mažinti socialinės rizikos šeimų atskirtį, pasitelkiant vietas bendruomenę“ ir „Kurti ir igyvendinti naujas socialinės paramos modelius vienos gyventojams“. Tikslų alternatyvų pasirinkimo įvertinimo išvada: Tikslas „Mažinti vienos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojų socialinę atskirtį, pasitelkiant vietas bendruomenę“ yra labiau orientuotas į socialiai jaunias gyventojų grupes ir daro didesnę teigiamą įtaką socialinei sričiai, demografijai ir yra optimalus, sprendžiant teritorijos problemas, kartu išnaudojant stiprybes ir galimybes bei įtraukiant didesnę visuomenės dalį į pagalbos ir paslaugų teikimą, be to būtų tikslingiau panaudotos paramos lėšos.

3. Tikslui priskirti efekto ir rezultato rodikliai:

Kodas	Efekto rodiklio paradinimas, matavimo vienetai	Pradinė reikšmė (2016 m.)	Siekiamą reikšmę (2022 m.)
1-E	Socialinės paramos gavėjų dalis nuo bendro tikslinės teritorijos gyventojų skaičiaus, proc.	11,73	9,4

Panevėžio vienos veiklos grupės pirmmininkė
Sandra Jakštaite

3. Uždaviniai priskirti produkty rodikliai:

<i>Produktų rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai</i>		<i>Pradinė reikšmė (2015 m.)</i>	<i>Siekiamą reikšmę (2022 m.)</i>
1-P-1	Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	0	12
1-P-2	BIVP projektu veiklų dalyviai (išskaitant visas tikslines grupes), skaičius	0	295

1.1 uždavinys . Suteikti socialinės paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems darbingų gyventojų šeimos nariams prisideda prie 1-R-1 rezultato rodiklio (Darbingi asmenys (vietos bendruomenės nariai), kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praejus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose) proc.) ir prie 1-R-2 rezultato rodiklio (Socialinių partnerių organizacijoje ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praejus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose) pasiekimo.

1.2 uždavinys. Užtikrinti teikiamų ir naujų socialinių paslaugų prieinamumą, vykdant gyventojų informavimą ir plėtojant bendradarbiavimo tinklus

1. Uždavinys išskeltas todėl, kad:

1.1. siekiama pasinaudoti stiprybe, kad mieste išplėtotas bendruomeninių organizacijų tinklas.

1.2. siekiama išnaudoti galimybę dėl bendradarbiavimo tarp miestų VVG ir perimti gerą patirtį paslaugų sektoriuje.

2. Svarstyti alternatyvūs uždaviniai: „Sukurti internetinę platformą informacijai apie socialinių paslaugų teikimą“ ir „Idarbinti daugiau socialinių paslaugų teikimo darbuotojų“. Uždavinio alternatyvų pasirinkimo įvertinimo išvada: pasirinktas uždavinys „Užtikrinti teikiamų ir naujų socialinių paslaugų prieinamumą, vykdant gyventojų informavimą ir plėtojant bendradarbiavimo tinklą“, nes nutarta formuluojuant

Panevėžio vienos veiklos grupės pirmmininkė
Sandra Jakštienė

Kodas	Produkto rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai	Pradinių reikšmių (2015 m.)	Siekiamų reikšmių (2022 m.)
1-P-3	Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	0	4
1-P-4	BIVP projektyje veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes), skaičius	0	130

1.2 uždavinys. Užtikrinti teikiamų ir naujų socialinių paslaugų prieinamumą, vykdant gyventojų informavimą ir plėtojant bendradarbiavimo tinklus prisideda prie pristatytos 1-R-1 rezultato rodiklio (Darbingi asmenys (vietos bendruomenės nariai), kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veikloje (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose) ir prie 1-R-2 rezultato rodiklio (Socialinių partnerių organizacijoje ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose) pasiekimo.

2 tikslas. Gerinti darbingų gyventojų padėti darbo rinkoje, sudarant palankias sąlygas verslo pradžiai

1.Tikslas iškeltas dėl to, kad :

- 1.1.siekama sumažinti silpnybę, kad mieste aukšti nedarbo rodikliai , ypač jaunimo ir kad santykinai žemas vidutinis darbo užmokestis lemia mažėjančią gyventojų perkamąją galią.
- 1.2. siekama išnaudoti galimybę, kad įgyvendinant Panėvėžio miesto integruotos teritorijos vystymo programą bus investuota į tikslinės teritorijos viešųjų erdvų sutvarkymą bei infrastruktūros atnaujinimą, kas leis prie miesto tikslinės teritorijos plėtros prisidėti minkštomiems bendruomeninių organizacijų veikloms, suteikti paramą verslo pradžiai įsikursiančioms įmonėms ir organizacijoms rekonstruotame Panėvėžio autobusų stoties pastate.
- 1.3. išnaudojama stiprybė- mieste efektyviai dirba pramonės įmonės, išplėtota verslo organizacijų veikla, darbo rinkos poreikius užtikrina aukščiosios ir profesinio rengimo mokyklos, kas taip pat sudaro geras sąlygas kurti verslą ir naujas darbo vietas.

1.4. siekiama sumažinti grėsmę dėl socialinės apsaugos ir sveikatos priežiūros porekio ir išlaidų augimo senstant visuomenei.

2.Svarstyti alternatyvūs tikslai „Pritraukti į tikslinę ir susietas teritorijas stambų verslą, sukuriantį darbo vietas“ ir „Remti smulkiojo ir vidutinio verslo subjektus, besikuriančius Panėvėžio tikslinėje teritorijoje“. Tikslų alternatyvų pasirinkimo įvertinimo išvada: Tikslas „Gerinti darbingų gyventojų padėti darbo rinkoje, sudarant palankias sąlygas verslo pradžiai“ daro didesnę teigiamą įtaką emigracijos ir jaunimo nedarbo sumažinimui ir yra optimalus, sprendžiant teritorijos problemas ir išnaudojant miesto stiprybes bei galimybes.

3. Tikslui priskirti efekto ir rezultato rodikliai:

Kodas	Efekto rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai	Pradinė reikšmė (2016 m.)	Siekiamą reikšmę (2022 m.)
2-E	Dirbančiųjų pagal individualią veiklą arba pažymą skaičius, tenkantis 1000 gyventojų	50	58

Kodas	Rezultato rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai	Pradinė reikšmė (2016 m.)	Siekiamą reikšmę (2022 m.)
2-R-1	Naujai įsikūrė verslo subjektai tikslinėje teritorijoje, skaičius	0	11
2-R-2	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis	0	20

2.1.uždavinys. Suteikti darbingiems gyventojams būtinės paslaugas, konsultacijas ir paramą verslo pradžiai

1.Uždavinys iškeltas todėl, kad:

1.1. siekiama sumažinti silpnybę, kad mieste aukštii nedarbo rodikliai , ypač jaunimo ir kad santykinių žemumas vidutinis darbo užmokestis lemia mažėjančią gyventojų perkamąją galia.

1.2 .siekiama išnaudoti galimybę, kad įgyvendinant Panėvėžio miesto integruotos teritorijos vystymo programą bus investuota į tikslinės teritorijos viešųjų erdvijų sutvarkymą bei infrastruktūros atnaujinimą, kas leis prie miesto tikslinės teritorijos plėtros prisdėti minkštomiems bendruomeninių organizacijų veiklomis, suteikti paramą verslo pradžiai iškursiančioms įmonėms ir organizacijoms rekonstruotame Panėvėžio autobusų stoties pastate.

2. Svarstyti alternatyvūs uždaviniai: „Sukurti jaunimui kūrybine erdvę verslo pradžiai“ ir „Teikti paramą smulkaus ir vidutinio verslo plėtrai“. Uždavinio alternatyvų pasirinkimo įvertinimo išvada: pasirinktas uždavinyis „Suteikti darbingiems gyventojams būtinas paslaugas, konsultacijas ir paramą verslo pradžiai“, kam reikia mažiau investicijų su galimai maža finansine ES parama, lyginant su SVV plėtrai ar naujai infrastruktūrai sukurti reikalingomis investicijomis, be to nepakanka orientuotis tik į verslo plėtrą, būtinas kompleksinis paramos ir verslumo skatinimo priemonių taikymas.

3. Uždavininiui prisikirti produktų rodikliai:

Kodus	Produktų rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai	Pradinė reikšmė (2016 m.)	Siekiama reikšmė (2022 m.)
2-P-1	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes), asmenys	0	51
2-P-2	Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	0	4

2.1.uždavinyss. Suteikti darbingiems gyventojams būtinas paslaugas, konsultacijas ir paramą verslo pradžiai prisideda prie 2-R-1 rezultato rodiklio (Naujai įsikūrę verslo subjektai tikslinėje teritorijoje, skaičius) pasiekimo.

2.2 uždavinyss. Įgyvendinti darbingų gyventojų verslumui didinti skirtas neformalių iniciatyvų

1. Uždavinys iškeltas todėl, kad:

1.1. išnaudojama stiprybė- mieste efektyviai dirba pramonės įmonės, išplėtota verslo organizacijų veikla, darbo rinkos poreikius užtikrina aukštosios ir profesinio rengimo mokyklos, kas taip pat sudaro geras sąlygas kurti verslą ir naujas darbo vietas.

- 1.2. siekiama sumažinti grėsmę dėl socialinės apsaugos ir sveikatos priežūros poreikio ir išlaidų augimo senstant visuomenei.
2. Svarstyti alternatyvūs uždaviniai: „Skatinti verslo įmones idarbinti socialinės rizikos asmenis“ ir „Didinti gyventojų verslumą, teikiant paramą verslo liudijimui išsigyti“. Uždavinio alternatyvų pasirinkimo ivertinimo išvada: pasirinktas uždavinys „Igyvendinti darbingų gyventojų verslumui didinti skirtas neformaliais iniciatyvas“, nes tai apimtu platesnį tikslinių grupių ir dalyvių skaičių.

3. Uždavinui priskirti produkty rodikliai:

<i>Kodas</i>	<i>Produkto rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai</i>	<i>Pradinė reikšmė (2015 m.)</i>	<i>Siekiam reikšmė (2022 m.)</i>
2-P-3	Projektu, kuriuos visiškai arba iš dalies igyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	0	3
2-P-4	BIVP projektų veiklų dalyviai (išskaitant visas tikslines grupes), skaičius	0	60

2.2 uždavinys. Igyvendinti darbingų gyventojų verslumui didinti skirtas neformalias iniciatyvas prisideda prie 2-R-2 rezultato rodiklio (BIVP projekty veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerejo praejus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis) pasiekimo.

Panevėžio vietos veiklos grupės priimininkė
Sandra Jakštienė

Panevėžio vietos veiklos grupės priimininkė
Sandra Jakštienė

4.1. SKIRSNIS. STRATEGIJOS NOVATORIŠKUMAS

Panevėžio miesto VVG strategija numato novatoriškus sprendimus diegiant mentorystę, savanorystę, verslas-verslui pagalbą ir vietas bendruomenių, verslo ir valdžios santykius.

Strategija siekiama skatinti gyventojų bendruomeniškumą, teikti savitarpio pagalbą, motyvuoti gyventojus, ypač jaunimą imtis atsakomybės už savo gyvenimą, kurti savo verslą, būti savarankiškais. Taip pat svarbu stiprinti bendradarbiavimo galimybes tarp įvairių sektorių (valdžios, verslo ir bendruomenių), kartu pritraukiant ir kaimyninių vietas veiklos grupių atstovus dalintis geraja patirtimi, organizuoti bendrus kultūrinius- socialinius renginius.

Kūrybiškumas ir novatoriškumas yra išskirtiniai žinių visuomenės elementai, tad šioje strategijoje pastarieji dalykai turi išskirtinę reikšmę. Tam, kad būtų efektyviai pasiekti strategijoje numatyti tikslai yra būtina keisti požiūrį į veiklų vykdymą, nuolatos tobulėti ir diegti naujoves. Šios strategijos įgyvendinimui bus taikomi novatoriški sprendimai, kurie realiai atsispindės vykdomose projektinėse veiklose bei įgyvendinamoje praktikoje.

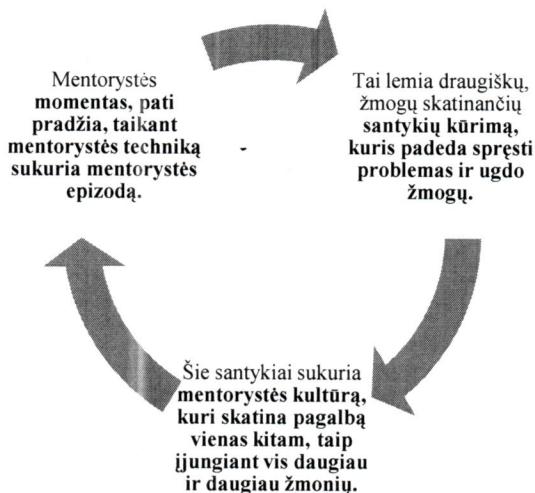
Novatoriški sprendimai bus diegiami per tokias praktikas:

1. Mentorystę
2. Savanorystę
3. Vietos bendruomenių, verslo ir valdžios ryšį
- 4., „Verslas – verslui“ pagalbą.

4.1.1. Mentorystė

Mentorystė yra svarbus reiškinys tiek versle, tiek įvairose organizacijose, tiek pačioje visuomenėje. Šio proceso reikšmė jau seniai buvo pastebėta Vakarų praktikoje, kurio metu tobulėja bendravimo, supratimo ir klausymo įgūdžiai. Žmogus, kuris gauna mentorystės konsultacijas įgauna daugiau pasitikėjimo savimi, savo sprendimais, taip ugdoma protinga, išsilavinusi asmenybę.

Paveikslas 12. Kaip veikia mentorystė.

Mentorystė įvardinama kaip „iš patirties kylantis, objektyviai vertinamas menas teigiamai įtakoti žmones, kad tam tikri pozityvūs įvykiai įvyktų jų gyvenime“ (Conway, 1995), „padėti ir emociškai paremti kitus žmones, kad jie galėtų save ugdyti kaip asmenybės, to pasekoje maksimaliai išnaudoti besimokančiojo potencialą, vystytis susijusias savybes, kas gerintų jų veiklos kokybę ir padėti tapti žmogumi, kuriuo jis nori“ (Parsloe, 1992).⁸ Tai yra vienpusė pagalba, skatinanti ne tik individuo ugdymą, bet ir lavinanti pačią visuomenę, skiepydama rūpestį ir atjautą kitam. Šio proceso metu, individuas siekia įgyti norimų įgūdžių (pvz., pasitikėjimą savimi kalbant viešai ar palaikant pokalbi) arba tiesioginę pagalba susijusi su integravimosi į visuomenę problemomis (pvz., kaliniai grįžę po kalėjimo, moterys, patyrusios smurtą šeimoje, žmonės, turintys neįgalumą). Svarbu turėti mokymo planą su įvairiomis užduotimis, atsiskaitymais, kurie padėtų praktiškai pritaikyti įgytas žinias ir kompetencijas. Dėl to mentorystė yra pakankamai subtilus bendravimo menas, kadangi dirbama su jautriomis temomis komunikacijos forma (susirašinėjimu, konstruktyviomis pastabomis) bei kartą į savaitę susitinkant pokalbiui.

Taikant ES šalių praktiką, toliau seka šie dažnai pasitaikantys reikalavimai norintiems tapti mentoriumi:

1. Užpildoma mentorystės forma
2. Mentorius sutinka dalyvauti šioje programoje mažiausiai 3 mėnesius iki vienerių metų (priekauso nuo amžiaus grupės bei norimų įgyti įgūdžių kompleksišumo).

⁸ David Megginson „Mentoring in action“ (2006, Kogan Page) 2nd edn, 5p.

3. Mentorius sutinka dalyvauti akis į akį susitikimuose su besimokančiuoju, vidutiniškai kartą per savaitę, iki valandos trukmės susitikime.
4. Mentorius negali pasakoti jokių asmeninių detalių apie save, taip išlaikydamas atstumą ir tik fokusujantis į besimokantįjį.
5. Mentorius negali turėti teistumo ar būti susijęs (-usi) su bet kokia kriminaline veika.

Kas gali tapti Besimokančiuoju:

1. Tėvai/ Globėjai gali užpildyti formą dėl jų nepilnamečio vaiko dalyvavimo mentorystės procese.
2. Tėvai/ Globėjai sutinka, jog vaikas dalyvaus mažiausiai nuo 3 mėnesių iki vienerių metų mentorystės procese.
3. Tėvai/ Globėjai įspareigoja, jog jų vaikas dalyvaus akis į akį susitikimuose su parinktu Mentoriumi vidutiniškai kartą į savaitę, iki valandos trukmės susitikime. Taip pat galimas mokyklos bendradarbiavimas, pastabų teikimas dėl atitinkamų įgūdžių gjimo, jei reikalinga.⁹

Mentorių apmokymas:

1. Programai privalomas bent jau 2 valandų Mentoriaus apmokymas.
2. Apmokyme apžvelgiamos šios temos:
 - Programos taisyklės,
 - Mentoriaus tikslai ir taisyklės kuriant bendradarbiavimo santykius su Besimokančiuoju,
 - Mentoriaus atsakomybė ir tinkami naudoti mokomieji vaidmenys,
 - Santykių kūrimas, ugdymas ir priežiūra su Besimokančiuoju,
 - Etikos taisyklės ir galimos su tuo susijusios problemos,
 - Efektyvus santykių užbaigimas ir atsisveikinimas su Besimokančiuoju,
 - Įvairūs galimi pagalbiniai įrankiai, kaip knygos, kiti Mentorai, į kuriuos jaunasis Mentorius gali kreiptis, jei iškyla kažkokiu klausimų ar sunkumų.

Gerai išvysčius šią programą, galima mažinti socialinę atskirtį, dirbtį su įvairius kompleksus bei savimi pasitikėjimo neturinčiais asmenimis. Taip pat tokiu būdu gali būti integruojami iš kalėjimo grįžę žmonės, ar fizinių smurtą šeimoje patiriantys vaikai, moterys, neįgalumą turintys ar pensinio amžiaus žmonės. Tokiu būdu yra skiriamas dėmesys labiausiai pažeidžiamoms visuomenės grupėms mainais į stiprią darbinę patirtį, kuri gali būti pateikiama tiek sertifikato, tiek

⁹ http://www.mentoring.org/downloads/mentoring_1222.pdf

diplomo forma. Jaunimas gali būti lengvai suinteresuotas, kadangi tai nereikalauja per daug laiko, galima skirti iki 4-8 valandų į savaitę, susirašinėjimui ar užduočių atlikimui. Taip pat Besimokantysis nejaučia spaudimo, jog jis dirba su socialinės pagalbos žmogumi, labiau skatinamas draugystės ugdymo jausmas, kuris sukuria atpalaiduojančią darbinę aplinką ir teigiamai veikia vystymo procesą.

4.1.2.Savanorystė

Savanorystės pagrindą sudaro patirties įgijimas vardan kilnesnių tikslų, pagalbos silpnesniams, kas skatina altruizmą¹⁰. Kai kuriais atvejais, savanorystė gali būti apmokama, jeigu žmogus patiria didelių transporto išlaidų, kartais kaip paskatinimas, ar atsilyginimas už gerai atliktą darbą. Taip pat pastebima, jog Rytų Europoje filantropizmas¹¹ yra pakankamai retai pasitaikantis atvejis, kadangi dauguma šalių buvo okupuotos Sovietų Sajungos ir vis dar atsigavinėja po patirtų išgyvenimų.¹² Rytų Europoje prie mažiausiai savanorystę taikančių šalių priskiriama Lietuva, Lenkija ir Ukraina 12%, Serbija 10%, o Rusija tik 7%, kuomet Slovakijoje net 49% visuomenės narių dalyvauja įvairiose savanorystės formose.

Taip pat pastebėta, jog santykis tarp žmogiškojo kapitalo tiesiogiai priklauso nuo gaunamų pajamų bei išsilavinimo lygio, kas ir įtakoja altruizmą. Kaip pastebėta ES Lietuvos savanorystės nacionalinėje analizėje, savanorystė turi neigiamą suvokimą tarp vyresnio amžiaus žmonių, kuri jiems asocijuojasi su priverstine savanoryste, vykusia Sovietmečiu.¹³ Dėl to pati savoka turi neigiamą atspalvį ir nemotyvuja žmones dalyvauti įvairiose veiklose.

Tinkamai skatinant bei plėtojant įvairias savanorystės formas, galima įtraukti vis daugiau žmonių. Remiantis apklausų duomenimis, didelė dalis įvardijo, jog nėra girdėjė apie savanorystę, tačiau norėtų pabandyti ir sudalyvauti.

Pritaikant savanorystės principus, būtų skatinama vyresnių, neįgalių žmonių aplankymas, maisto produktų nupirkimas, susitikimas su smurtą patiriančiomis mamomis ar vaikais, įvairių veiklų organizavimas. Taip pat galima savanorystę klasifikuoti į pradedančiųjų, vidutinę ir pažengusiųjų lygi, su kuriuo būtų siejama tam tikra nauda. Jei praėjus visus tris savanorystės etapus, individas gavo teigiamas pastabas ir pozityvius atsiliepimus, tai prisdėtų prie norimo universiteto stojimo ar tiesiog būtų papildomas CV priedas.

¹⁰ Altruizmas – rūpinimasis kitų interesais ar gerove arba bendraja gerove. Altruistinės elgesys tapatinamas su nesavanaudišku elgesiu ir laikomas egoizmo priešingybe

¹¹ Filantropizmas – koncepcija, mokymas, auklėjimas, kuriame pabrėžiamas natūralumas (gamtiškumas), protas ir geradarystė.

¹² Paul Dekker „The Values of Volunteering: Cross-Cultural Perspectives“ (2003) p. 39

¹³ Study on Volunteering in the European Union Country Report Lithuania, p. 22
http://ec.europa.eu/citizenship/pdf/national_report_lt_en.pdf

4.1.3. Vietos bendruomenių, verslo ir valdžios ryšiai

Vietos gyventoju, verslo ir valdžios bendradarbiavimas yra svarbus elementas, kuriantis vientisą ir funkcionuojančią darbinę sistemą. Dažniausiai visos šios dalys dirba atskirai, taip didinančios atskirtį viena nuo kitos: verslas dažniausiai nepasitiki valdžia, gyventojai skundžiasi negaudami pakankamai kokybiškų paslaugų. Tad ruošiant šią strategiją buvo bandoma suburti talentingiausius Panevėžio bendruomenių atstovus, aktyviausius miesto visuomenės narius, kurie yra suinteresuoti dirbtį vardin miesto gerovės. Ypač sekmingai buvo bendradarbiaujama su Panevėžio vietas veiklos grupe, Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmais bei Panevėžio miesto savivaldybės administracija, kurie padėjo atlirkti apklausas ir susisteminti strategijai svarbią informaciją.

Ši strategija inicijuoja įvarius projektus kaip savanorystė, mentorystė bei verslumą skatinančias programas, kurios apjungia visas minėtas grupes. Taip stengiamasi sukurti horizontalius partnerystės ryšius, kurie judėtų link esminiu Panevėžio miesto vietas plėtros strategijos prioritetų planavimo ir vykdymo.

Šioje strategijoje visi numatyti veiksmai skatina dalyvauti įvairias nevyriausybines organizacijas, įmones, verslo struktūros atstovus, Panevėžio miesto bendruomenes, kurioms bus suteikta visa informacija apie strategijos valdymo organų sudarymą ir jų veiklos principų nustatymą, administracinių aptarnavimų ir kita. Tokiu būdu aktyviai siekiama pagerinti vietines įdarbinimo galimybes, mažinti socialinę atskirtį ir didinti Panevėžio miesto bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietas bendruomenių, verslo ir vietas valdžios ryšius. Taip norima padėti bedarbiamems ir neaktyviems asmenims įgyti naujų įgūdžių, ištraukiant juos i visuomeninę veiklą ir tarpininkaujant juos įdarbinant. Bendruomeninių organizacijų dalyvavimas lygiomis teisėmis su kitais partneriais ruošiant ir įgyvendinant vietas plėtros strategijas, stiprina ryšius tarp Panevėžio žmonių, verslo ir valdžios institucijų, didina įvairių interesų grupių tarpusavio pasitikėjimą bei tokiu būdu vyksta efektyvi informacijos sklaida keliuose lygmenyse.

4.1.4. „Verslas –verslui“ pagalba

Verslo įmonės bei asocijuotos verslo struktūros, turinčios daugelio metų patirtį bei žinias, dominuojančios savo verslo rinkoje yra skatinamos teikti konsultacines paslaugas apie verslą galvojantiems asmenims bei skatinti pačią verslumo idėją. Panevėžio miesto savivaldybė turi galimybę suteikti komercines patalpas, kurios būtų naudojamos kaip konsultacinio verslo erdvė. Jose būtų suteikiama reikalinga informacija apie verslo pradėjimą, pagalba skaičiuojant esminius kaštus bei įvairios verslo skatinimo iniciatyvos, tarp kurių – “Verslas-Verslui” iniciatyva.

Panevėžio miesto vietas veiklos grupė, bendradarbiaudama su Panevėžio pramonės, prekybos ir amatų rūmais, stengiasi sistemingai plėtoti verslumo prioritetą, kuris didintų ne tik ekonominį miesto lygi, bet ir pritrauktų tarptautinių investorių susidomėjimą. Šiuo atveju puikus pavyzdys būtų skandinaviško kapitalo įmonės, kurios yra sėkmingai išsitvirtinę Panevėžyje. Surengus oficialius susitikimus bei suorganizavus mokymo tipo seminarus, būtų kviečiami verslu susidomėję piliečiai, kuriems būtų dėstoma apie skirtinges verslo valdymo strategijas bei aiškinami esminiai ekonominiai terminai, kurie įtakoja bei formuoja sėkmingą verslo kūrimą.

Kitame etape, žinant fundamentalius verslumo principus, būtų skatinamas darbas grupėse, individualios prezentacijos, kuriose būtų diskutuojami probleminiai scenarijai bei su jais susiję iššūkiai. Tokiu universitetiniu metodu suinteresuoti pavieniai žmonės ne tik įgytų reikiamų teorinių žinių, bet ir ugdytų loginį, analitinį mąstymą, kuris reikalingas praktikoje bei realiose situacijose.

Be to, galima pasikvesti nacionalinių ar vietas verslo lyderių, kurie galėtų pravesti seminarus apie sėkmingą lyderystę bei kitas fundamentalias savybes. Tai keltų žmonių susidomėjimą, gilintų žinias, būtų skatinamas aukštesnysis mokslas, kuris suteikia aukštesnį intelektualinį išsilavinimą.

“Verslas - Verslui” – tai unikali bei universalė informacinė švietimo programa, kurioje susijungia mokslo, švietimo bei verslo organizacinės veiklos. Remiantis Panevėžyje atliktos analizės duomenimis, didžioji miesto gyventojų dalis yra suinteresuota verslumą skatinančiomis programomis, kas turėtų sulaukti didžiulio populiarumo. Sėkmingai išvysčius pačią idėjos marketingo formą, tai galėtų pritraukti ir verslu susidomėjusios pavienius asmenis iš kitų Lietuvos miestų. Panevėžys galėtų tapti Šiaurės Rytų pramonės bei verslo lyderiu dėl patogios geografinės padėties bei gero susisiekimo (‘Via Baltica’ magistralė, perspektyvoje tarptautinė geležinkelio vėžė Rail-Baltica). Tai didina miesto populiarumą, mažina žmonių emigraciją.

V SKYRIUS. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO, RENGIANT VIETOS VEIKLOS PLĖTROS STRATEGIJĄ, APIBŪDINIMAS

5.1 . PANEVĖŽIO VVG TERITORIJOS DALYVIŲ DALYVAVIMAS RENGIANT STRATEGIJĄ

Nuo pat Panevėžio VVG įkūrimo, buvo konsultuojamasi su Panevėžio miesto bendruomene: gyventojais, bendruomenėmis, verslo bei viešosiomis organizacijomis.

PVVG nariai ir strategijos rengimo ekspertai sėkmingai bendradarbiavo rengiant PVVG plėtros strategiją. Jie atliko gyventojų bei verslo ir kitų bendruomenių apklausą, naudojantis anketavimo būdu, paskelbtu interneto puslapyje www.pvvg.lt, diskutuojant, susitinkant su įvairių institucijų atstovais, analizuojant miesto problemas. PVVG buvo pasiskirsčiusi į darbo grupes pagal savo kompetenciją, analizuojant opius miestui klausimus ir svarstant naujas galimybes. Visi atstovaujamos teritorijos gyventojai ir šioje teritorijoje veikiančios organizacijos turėjo galimybę įsitraukti aiškinantis gyventojų poreikius, gyvenimo kokybės gerinimo galimybes, verslo skatinimo alternatyvas.

Be visuomenės apklausos, Panevėžio VVG savo internetiniame puslapyje www.pvvg.lt paskelbė kvietimą miesto visuomenei teikti vietas plėtros priešprojektinius pasiūlymus, nurodant konkrečius projektus, siūlomus skurdo mažinimo problemos sprendimo būdus bei savo numatomą prisidėjimą prie vietas plėtros strategijos įgyvendinimo.

Siekiant visapusiškai atskleisti PVVG teritorijos plėtros dalyvių poreikius, išskirti opiausias gyventojų problemas ir išanalizuoti jų sprendimo alternatyvas bei jų įgyvendinimo galimybes buvo taikomi kokybiniai ir kiekybiniai tyrimo metodai.

Apibendrinant atliktą darbą, aiškinantis Panevėžio visuomenės poreikius rengiant šią strategiją, buvo atlikti darbai, nurodyti Lentelė 2.

Lentelė 2. Panevėžio VVG teritorijos poreikių analizės metodai

Metodas	Aprašymas	Rezultatas
Susitikimai su gyventojais	Susitikta su Panevėžio miesto gyventojais	Ivykęs susitikimas su miesto gyventojais
Susitikimai su bendruomenėmis	Susitikta su 14 mieste veikiančiu bendruomenių	Susitikta su 14 mieste veikiančiu bendruomenių

Susitikimai su verslo bendruomenėmis	Susitikta su mieste veikiančiomis verslo įmonėmis	Ivyko 2 susitikimai
Spaudos konferencija	Spaudos konferencija, siekiant paviešinti ir surinkti duomenis	Suorganizuota spaudos konferencija(2015.11.23)
Anketinė apklausa	www.pvvg.lt puslapyje paskelbta apklausa	Atsakė 203 respondentai, pasiūlyta idėjų už 13,440 mln. EUR
Priešprojektinių pasiūlymų surinkimas	www.pvvg.lt puslapyje paskelbta forma, išplatinta daugiau kaip 400 respondentų, išdalinta daugiau kaip 45 vienetai pasiūlymų formų į rankas.	Gautas 51 priešprojektinis pasiūlymas, pasiūlyta idėjų už 3,6 mln. EUR
Susitikimai su PVVG	Susitikimai su PVVG nariais	tęstinis
Susitikimai ir konsultacijos su specialistais	Susitikimai su kompetentingais specialistais, padedančiais rengti strategiją	tęstinis
Konsultacijos su VRM	Nuo pat strategijos rengimo pradžios vykdomos konsultacijos raštu ir žodžiu	tęstinis
Mokymai VRM	VRM organizuojami mokymai, rengiant bei administruojant strategiją	2 vnt,

5.2.Panevėžio miesto vietas veiklos grupės veiklų viešinimas

Nuo pat PVVG įkūrimo buvo viešinama grupės veikla, pasitelkus vietines masinio informavimo priemones. Pranešimai visuomenei, apklausos, skelbimai PVVG nariams ir naujienos visuomenei skelbiami internetinėje svetainėje www.pvvg.lt , o taip pat pasitelkus ir kitas masinio informavimo priemones – vietinę televiziją, spaudą, radiją.

Lentelė 3. Panevėžio VVG veiklų viešinimas

Eil. Nr.	Data	Viešinimo forma	Dalyvių skaičius, tikslinė auditorija
1.	2015.07.30	Straipsnis Panevėžio savivaldybės el. svetainėje www.panevezys.lt , „Panevėžyje įsteigta vienos veiklos grupė“	Panevėžio bendruomenė, per dieną puslapyje apsilanko apie 15.000 lankytojų
2.	2015.11.03	Viešinimo plakatai	Pagaminti 5 vnt. A3 formato viešinimo plakatai bei išplatinti visuomenės dėmesiui. Plakatai paskelbti Panevėžio miesto savivaldybėje, PPPAR, Apskrito stalo būstinėje, G. Petkevičaitės - Bitės bibliotekoje, Panevėžio verslo moterų tinklo atstovybėje bei Panevėžio III advokatų kontoroje.
3.	2015.11.12 - 2015.12.07	Panevėžio miesto gyventojų apklausa dėl 2014-2020 m. vienos plėtros strategijos rengimo	203 respondentai
4.	2015.11.16 - 2015.12.07	Panevėžio bendruomenės informuoojamos apie vienos plėtros strategijos rengimą. Išplatinta priešprojektinio pasiūlymo anketa.	Kvietimai išsiusti 400 el. adresų bei išdalinta 40 priešprojektinio pasiūlymų formų. Asmeniškai kiekvienas VVG narys ir konsultantas viešino pasiūlymo formas savo kuruojamai grupei.
5.	2015.11.16	Sukurta Panevėžio vienos veiklos grupės el. svetainė www.pvvg.lt (patalpinta informacija)	Panevėžio bendruomenė nuo pat puslapio sukūrimo apsilankė per 3.000 lankytojų
6.	2015.11.16	Straipsnis Panevėžio savivaldybės el. svetainėje	Panevėžio bendruomenė, per dieną puslapyje apsilanko apie 15.000

Panėvėžio miesto vienos veiklos grupės vienos plėtros strategija

		www.panevezys.lt „Pirmieji Vietos veiklos grupės žingsniai“	lankytojų .
7.	2015.11.17	Kvietimas www.pvg.lt ir Panėvėžio savivaldybės puslapiuose www.panevezys.lt „Kviečiame dalyvauti Panėvėžio vienos plėtros strategijos kūrimė“	Panėvėžio bendruomenė, per dieną puslapyje apsilanko apie 15.000 lankytojų
8.	2015.11.18	Panėvėžio savivaldybės el. svetainėje www.panevezys.lt skelbimas „Dėmesio panevėžiečiai, gyvenantys, dirbantys ar besimokantys Panėvėžio mieste!“	Panėvėžio bendruomenė, per dieną internetinėje svetainėje apsilanko apie 15.000 lankytojų
9.	2015.11.19	Straipsnis dienraštyje „Sekundė“ "Pirmieji Vietos veiklos grupės žingsniai"	Panėvėžio bendruomenė, dienraščio tiražas 20.000 vnt.
10.	2015.11.20	www.pvg.lt kvietimas į VVG Susitikimą su miesto bendruomene	Panėvėžio bendruomenė; nuo puslapio sukūrimo apsilankė svetainėje virš 3.000 lankytojų
11.	2015.11.23	Spaudos konferencija dėl Panėvėžio VVG rengiamos Vietos Plėtros Strategijos	20 asmenų.
12.	2015.11.24	Pokalbis „Pulso“ radjuje apie Panėvėžio VVG veiklas, strategijos kūrimo niuansus.	PVVG pirmininkė, PVVG valdybos narys , Panėvėžio miesto bendruomenė

Panevėžio miesto vietas veiklos grupės vietas plėtros strategija

13.	2015.11.24	Straipsnis dienraštyje „Sekundė“ „Idėjoms liko nedaug laiko“	Panevėžio bendruomenė, dienraščio tiražas 20.000 vnt.
14.	2015.11.26	Panevėžio savivaldybės el. svetainėje www.panevezys.lt skelbimas „Susitikimas su VVG“	Panevėžio bendruomenė, per dieną puslapyje apsilanko apie 15.000 lankytojų
15.	2015.11.26	Panevėžio vietas veiklos grupės susitikimas su miesto bendruomenėmis	53 asmenys
16.	2015.12.09	Panevėžio vietas veiklos grupės susitikimas su miesto verslo atstovais	16 asmenų
17.	2015.12.09	Konsultantų susitikimas su Panevėžio verslo moterų atstovėmis	12 asmenų
18.	2015.12.09	Konsultanto ir verslo moterų atstovų interviu vietinei televizijai	Panevėžio bendruomenė
19.	2016.02.03	Strategijos pristatymas visuomenei	Panevėžio bendruomenė
20.	2016.09.27	Panevėžio savivaldybės el. svetainėje www.panevezys.lt ir www.pvg.lt atnaujintos strategijos pristatymas	Panevėžio bendruomenė
21.	2016.10.04	Straipsnis dienraštyje "Sekundė" „Patobulinta Panevėžio VVG strategija“	Panevėžio bendruomenė, dienraščio tiražas 20.000 vnt.

Panėvėžio miesto vietas veiklos grupės vietos plėtros strategija

55

Veiksmo pavadinimas	Veiksmo įgyvendinimo laikotarpis	Veiksmo rodiklis	Veiksmo vykdytojas	Veiksmo vykdytojo atrankos principas	Lėšų poreikis , Eur				
					Iš viso:	SB	VB	Kiti	ES
Pradžia	Pabaiga								
sociokultūrinės ir kity) teikimas socialinę atskirą patiriantiems dėkingiems senyvo amžiaus asmenims , pasitelkiant savanorius		Itraukta ne mažiau 12 savanorių.	Strategijos įgyvendinimo teritorijoje						
1.1.3. Specialiųjų socialinės priežiūros (pagalbai į namus, intensyvi krizijų įveikimo paslauga ir kita) ir bendrujų socialinių paslaugų (sociokultūriniai ir kita) teikimas socialinę atskirą patiriančioms socialinės rizikos šeimoms/asmenims (tarp ju ir pabėgėliams), pasitelkiant savanorius	2018 m. liepos 2 d.	2022m. gruodžio 31 d.	Socialinių paslaugų bus suteikta ne mažiau kaip 120 socialinės rizikos šeimų (asmenų). Numatyta iutraukti ne mažiau 15 savanorių	Viešieji ir privatus juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo Strategijos įgyvendinimo teritorijoje	Konkurs as	113195,84	0,0	12419,38	4560,0
									96216,46

55

Funčevžio vietas veiklos grupės pirmmininkė
Sandra Jakšličné

Veiksmo pavadinimas	Veiksmo įgyvendinimo laikotarpis		Veiksmo rodiklis		Veiksmo vykdymas		Veiksmo vykdymo jo atrankos principai		Lėšų poreikis , Eur				
	Pradžia	Pabaiga							Iš viso:	SB	VB	Kiti	ES
									Iš viso uždavinui:	303195,84	0,0	29139,3	16363,5
									8				257716,46
1.2 uždaviniys. Užtikrinti teikiamų ir naujų socialinių paslaugų prieinamumą, vykdant gyventojų informavimą ir plėtojant bendradarbiavimo tinklus													
1.2.1. Naujų darbo su jaunimu formu 2018 m. liepos 2 d. 2021 m. gruodžio 1d.			Įtvairias darbo su jaunimu formas itraukta ne mažiau 30 jaunuolių.		Viešejai ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo Strategijos įgyvendinimo teritorijoje		Konkurs as	75000,0	0,0	5550,0	5700,0	63750,0	

1.2 uždaviniys. Užtikrinti teikiamų ir naujų socialinių paslaugų prieinamumą, vykdant gyventojų informavimą ir plėtojant bendradarbiavimo tinklus

1.2.1. Naujų darbo su jaunimu formu 2018 m. liepos 2 d. 2021 m. gruodžio 1d.	Įtvairias darbo su jaunimu formas itraukta ne mažiau 30 jaunuolių.	Viešejai ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo Strategijos įgyvendinimo teritorijoje	Konkurs as	75000,0	0,0	5550,0	5700,0	63750,0

Veiksmo pavadinimas	Veiksmo įgyvendinimo laikotarpis	Veiksmo rodiklis	Veiksmo vykdytojas	Veiksmo vykdytojo atrankos principas	Lėšų poreikis, Eur			
					Pradžia	Pabaiga	Iš viso:	SB
1.2.2. Bendruomeniškumo ugdymo, geriosios patirties ir informacijos sklaida apie įvairose organizacijose prieinamas socialines (bendrašias ir specialiasias) ir kitas reikalingas paslaugas ir tarpininkavimas šias paslaugas gaunant	2018 m. liepos 2 d.	2021 m. gruodžio 1d.	Organizuoti bendruomeniškumo stiprinimą akcentuojantys renginiai, sportinės varžybos, darbo iðgūdžių ugdymas ir informacijos sklaida. Juose dalyvautų ne mažiau 100 dalyvių	Viešieji ir privatus juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo Strategijos įgyvendinimo teritorijoje	Konkursas	44690,7	0,0	3306,9
								3396,5
								37987,3
					Iš viso uždavinui:	119690,7	0,0	8856,9
					Iš viso 1 tikslui	423195,8	0,0	38019,3
							8	25460,0
								359716,46
2 tiokslas. Gerinti darbingų gyventojų padėtį darbo rinkoje, sudarant palankias sąlygas verslo pradžiai								

Panėvėžio vietas veiklos grupės pirmmininkė
Sandra Jakštienė

Veiksmo pavadinimas	Veiksmo įgyvendinimo laikotarpis	Veiksmo rodiklis	Veiksmo vykdytojas	Veiksmo vykdytojo atrankos principas	Lėšų poreikis, Eur					
					Pradžia	Pabaiga	Š viso:	SB		
2.1 uždavinyss. Suteikti darbingiemis gyventojams būtinąs paramą verslo pradžiai										
2.1.1. Paramos verslo pradžiai suteikimas fiziniams ir juridiniams asmenims sukuriant profesinei veiklai vykdyti reikalangas erdvės, (rekonstruotame Panėvėžio autobusų stoties pastate ir kitose erdvėse).	2019 m. rugsėjo 1 d. 6 d.	2022 m. rugsėjo 1 d.	Finansinė parama suteikta 11 asmenų/ įmonių. [Kurta ne mažiau 11 naujų darbo vietų.	Pradedantys versla, Viešejį ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo Strategijos įgyvendinimo teritorijoje ir kurių valdymo nekontroliuoja Valstybė arba Savivaldybė	Konkursa	109727,0	0,0	5439,0	11020,0	93268,0

Panėvėžio vienos veiklos grupės priimininkė
Sandra Jakštienė

Veiksmo pavadinimas	Veiksmo įgyvendinimo laikotarpis	Veiksmo rodiklis	Veiksmo vykdytojas	Veiksmo vykdytojo atrankos principas	Lėšų poreikis , Eur			
					Pradžia	Pabaiga	Iš viso:	SB
2.1.2. Mokymų ir konsultacijų įgyvendinimas pradedantiems verslų asmenims apie verslo pradžią, buhalterinę apskaitą, rinkodarą, eksportą ir kita.	2018 m. sausio 30d. 1d.	2021 m. gruodžio 1d.	I verslumo skatinimo programas bus itraukta nuo mažiau 100 pradedančiųjų verslų asmenų.	Viešoji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veikla vykdo Strategijos įgyvendinimo teritorijoje ir kurių valdymo nekontroliuoja Valstybė arba Savivaldybė	Konkursas	97474,5	0,0	11581,18
					Iš viso uždavinii:	207201,5	0,0	17020,18

2.2 uždaviniys. Įgyvendinti darbingų gyventojų verslumui didinti skirtas neformalias iniciatyvas

Panevėžio vietos veiklos grupės pirmmininkė
Sandra Jakštienė

Veiksmo pavadinimas	Veiksmo įgyvendinimo laikotarpis	Veiksmo rodiklis	Veiksmo vykdymo atrankos principas	Lėšų poreikis , Eur				
				Pradžia	Pabaiga	Iš viso:	SB	VB
2.2.1. Informavimo ir konsultavimo paslaugų teikimas, mokymų organizavimas darbingiemis neaktyviems gyventojams	2018 m. gegužės 2d.	2020 m. liepos 1d.	I verslumo ugdymo programas (verslas-verslui”, mentoriaus pagalba...) bus ištraukta ne mažiau 20 darbingo amžiaus asmenų.	Viešoji ir privatus juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo Strategijos įgyvendinimo teritorijoje	Konkursas	18134,7	0,0	1293,6
2.2.2. Darbinių įgūdžių darbo vietoje suteikimas darbingo amžiaus neaktyviems asmenims , teikiant mentorystės paslaugas	2018 m. gegužės 2d.	2022 m. gruodžio 1 d.	Ištraukta ne mažiau 4 įmonės, kurios suteiks mentorystės paslaugas 40 darbingo amžiaus neaktyvių asmenų.	Viešoji ir privatus juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo Strategijos įgyvendinimo teritorijoje	Konkursas	56865,3	0,0	4256,4

Veiksmo pavadinimas		Veiksmo įgyvendinimo laikotarpis	Veiksmo rodiklis	Veiksmo vykdymo atankos principas	Lėšų poreikis , Eur				
Pradžia	Pabaiga				Š viso:	SB	VB	Kiti	ES
					Š viso uždaviniai:	75000	0,0	5550,0	8660,0
					Š viso 2 tikslui:	282201,5	0,0	22570,1	22720,0
									236911,32
								0	
					Viso tikslams:	705397,34	0	60589,5	48180,0
									596627,78
Strategijos administruavimas	2016 m. gruodžio mėn.	2023 m. balandžio 24 d.	Vykdomos Strategijos PVVG	140273,0	50000	7320,0	6	0,0	82953
					Š viso Strategijai:	845670,34	50000	67909,56	48180,0
									679580,7

Panevėžio vienos veiklos grupės pirmininkė
Sandra Jakštienė

Veiksmo pavadinimas	Veiksmo įgyvendinimo laikotarpis	Veiksmo rodiklis	Veiksmo vykdytojas	Veiksmo vykdytojo atrankos principai	Lėšų poreikis , Eur
Pradžia	Pabaiga				Finansavimo šaltinis
					Iš viso: SB VB Kiti ES

Panevėžio vienos veiklos grupės pirmmininkė
Sandra Jakštienė

VII.SKYRIUS . VIETOS PLĒTROS STRATEGIJOS VALDYMO IR STEBĖSENOS TVARKOS APIBŪDINIMAS

Strategija bus įgyvendinama ir jos stebėsena vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015-12-11d. įsakymu Nr.1V-992 patvirtintomis „Vietos plėtros strategijos atrankos ir įgyvendinimo taisyklėmis“ (toliau –Taisyklės) ir taip pat pagal žemiau nustatyta tvarką.

7.1.STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO ORGANIZAVIMAS IR ATSAKOMYBĖS PASISKIRSTYMAS

Už Panėvėžio miesto vietas plėtros strategijos įgyvendinimą atsakinga Panėvėžio VVG. PVVG vietas plėtros strategijos įgyvendinimą ir koordinavimą atlieka vadovaudamasi vietas plėtros strategijos šioje dalyje nustatyta tvarka.

Strategijos įgyvendinime dalyvaujantys VVG subjektai savo veikloje vadovaujasi steigimo dokumentais, šia Strategija, teisiniais aktais, reglamentuojančiais Strategijos įgyvendinimą bei vykdo jiems priskirtas šiame Strategijos skyriuje numatytas funkcijas ir veiksmus, kuriuos atliekant siekiama užtikrinti skaidrą, lygių galimybių principų taikymą, efektyvų Strategijos įgyvendinimą, jos koordinavimą, lėšų panaudojimą ir stebėseną.

VVG Strategiją ir su ja susijusios Europos Sąjungos struktūrinių fondų gaunamas paramos administravimo tvarką tvirtina - **visuotinis narių susirinkimas**.

Už vietas plėtros strategijos parengimą, veiksmų skirtą Strategijai įgyvendinti, atranką, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną atsakinga Panėvėžio miesto VVG **Valdyba**.

Už vietas plėtros strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėsenos vykdymą atsakingas **Panėvėžio VVG Pirmininkas**, kuris organizuoja ir koordinuoja administracinę veiklą.

VVG Pirmininkas teiks Valdybai informaciją apie Strategijos įgyvendinimą, rengs kvietimą teikti vietas projektų paraiškas dokumentus ir organizuos kvietimą teikti projektus procedūras, teiks informaciją ir metodinę pagalbą bei konsultuos vietas projektų rengėjus. Taip pat pagal poreikį rengs bendrą ir detalią informaciją apie vietas projektų įgyvendinimo eiga, stebėsenos rodiklius, atliks vietas projektų paraiškų vertinimą, rengs ir vertins ataskaitas apie projektų įgyvendinimą bei atliks kitas jam kolegialaus organo deleguotas funkcijas.

Vadovaujantis Taisyklėmis bus parengtos ir **patvirtintos Valdyboje** Strategijos veiklų ir jas įgyvendinančių projektų atrankos procedūros, kurios apima pasiūlymų atrankos kriterijus, jų vertinimo balus ir projektinių pasiūlymų atrankos sąlygas.

5. Tinkami pareiškėjai pagal strategijos priemonę (-es), pagal kurią (-ias) kviečiamas teikti vienos projekto.
6. Vietos projekto paraiškų pateikimo būdas.
7. Paskutinė vienos projekto paraiškų pateikimo diena ir valanda, vieta.
8. Informacija, kur galima gauti kvietimo teikti vienos projekto paraiškas dokumentaciją.
9. Kita PVVG nustatyta informacija (pagal priemonę remiamos vienos sritys, galima maksimali projekto vertė pagal priemonės remiamas vienos sritys ir kt.).

Kvietimai teikti paraiškas bus skelbiami bent viename Panevėžio miesto VVG teritorijoje platinamų laikraščių bei Panevėžio VVG ir Panevėžio miesto savivaldybės interneto svetainėse www.pvvg.lt ir www.panevezys.lt. Be to, kartu platinamos paraiškų formos ir jų pildymo instrukcijos bei pateikiamas nuorodos ir adresai, kuriais galima susipažinti su kitais aktualiais dokumentais, reglamentuojančiais projekto atrankos sąlygas.

Kvietimo projekto atrankai formą parengia VVG Pirmininkas ir tvirtina VVG Valdyba.

Pasibaigus kvietimo atrankos terminui VVG Pirmininkas ne vėliau kaip per dešimt kalendorinių dienų surengia mokomajį seminarą projektinių pasiūlymų rengėjams.

VVG gali skelbti papildomą kvietimą rezerviniams vienos plėtros projektiniams pasiūlymams rengti.

Projektinių pasiūlymų vertinimas

Projektinius pasiūlymus vertina VVG Valdybos paskirti vienos plėtros projekto vertintojai. VVG Valdybos nariai negali būti skiriami vienos plėtros projekto vertintojais. Siekiant laikytis nešališkumo ir konfidencialumo principų bei nesukurti interesų konflikto, paskirti vertintojai pasirašo nešališkumo ir konfidencialumo deklaraciją.

Vienos plėtros projektniai pasiūlymai vertinami vadovaujantis kvietime atrankai nurodytais kriterijais, jų vertinimo balais ir projektinių pasiūlymų atrankos sąlygomis bei Taisyklių ir VVG Valdybos patvirtintomis vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos nuostatomis. Projektinių pasiūlymų vertinimo metu VVG Valdybos paskirtas vertintojas gali atliski projektnio pasiūlymo patikrą vietoje.

Vienos plėtros projekto vertintojai rengia ir teikia VVG Valdybai tvirtinti vienos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitas. Už vienos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimą ir vertinimo ataskaitų kokybę atsako VVG Pirmininkas.

Vienos plėtros projektnio pasiūlymo paraiškos vertinimo etapai yra administracinės atitikties vertinimas ir naudos ir kokybės vertinimas:

- 1) administracinių atitinkies vertinimas, kurio metu VVG Valdybos paskirtas vertintojas patikrina, ar visi projektinio pasiūlymo laukai užpildyti, ar pridėti visi pasiūlymo formoje nurodyti dokumentai;
- 2) naudos ir kokybės vertinimo metu VVG Valdybos paskirtas vertintojas vertina pagal vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos nuostatas, procedūras ir taisykles.

Sarašų sudarymas

VVG Valdyba, atsižvelgdama į projektų vertinimo ataskaitoje pateiktą vertintojo išvadą, pagal Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių nustatyta formą sudaro siūlomų finansuoti Strategijos įgyvendinimo projektų sąrašą ir rezervinį Strategijos įgyvendinimo projektų sąrašą. Rezervinis sąrašas sudaromas iš projektinių pasiūlymų, kurie nebuvo įtraukti į siūlomų finansuoti Strategijos įgyvendinimo projektų sąrašą, surinktų balų mažėjimo tvarka.

Abu sąrašus tvirtina VVG Valdyba.

VVG Pirmininkas ne vėliau, kaip per 10 kalendorinių dienų raštu informuoja vienos plėtros projekto vykdytojus apie visus priimtus sprendimus, susijusius su projektiniais pasiūlymais, nurodydamas sprendimų priėmimo motyvus.

Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo Taisyklių nustatyta tvarka VVG Pirmininkas organizuoja siūlomų finansuoti Strategijos įgyvendinimo projektų sąrašo pateikimą LR Vidaus reikalų ministerijai kartu pridėdamas vienos plėtros projektinius pasiūlymus

7.3. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS STEBĖSENOS TVARKA

Vietos plėtros strategijos stebėsena vykdoma nuolat, vertinant esamą ekonominę situaciją, išteklius, veiklas ir rezultatus. Stebėsena vykdoma renkant informaciją iš projektų vykdytojų ir remiantis oficialiaja statistika, analizuojant įvairias situacijas, identifikuojant rizikas ir tendencijas, organizuojant susitikimus su projektų vykdytojais, lankantis projektų įgyvendinimo vietose.

Strategijos stebėsenos tvarką ir ataskaitų formas tvirtina VVG Valdyba, o stebėseną organizuoja VVG Pirmininkas.

VVG Pirmininkas pagal Taisyklių nustatyta formą organizuoja Strategijos metinės ataskaitos parengimą. Metinė ataskaita turi būti parengta ne vėliau kaip iki einamųjų metų kovo 15 dienos. Metinę ataskaitą tvirtina VVG visuotinis narių susirinkimas. VVG Pirmininkas pagal poreikių gali rengti tarpines ataskaitas.

Patvirtinta metinė ataskaita skelbiama Panevėžio miesto savivaldybės internetinėje svetainėje www.panevezys.lt ir Panevėžio miesto VVG tinklapyje www.pvvg.lt

Iki einamųjų metų balandžio 1 dienos Panevėžio VVG Pirmininkas organizuoja Strategijos įgyvendinimo metinės ataskaitos pateikimą LR Vidaus reikalų ministerijai.

Įgyvendinus paskutinį strategijos veiksmą, VVG parengia galutinę ataskaitą, kurią tvirtina visuotinis narių susirinkimas ir ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo vietas plėtros strategijos įgyvendinimo pabaigos VVG Pirmininkas pateikia ją LR Vidaus reikalų ministerijai.

7.4. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS PAKEITIMŲ INICIJAVIMO PROCEDŪRA

Šis skyrius apima vietas plėtros strategijos pakeitimų inicijavimo procedūrą.

Strategijos keitimą gali inicijuoti VVG Pirmininkas ar VVG Valdyba. Vietos plėtros strategijos pakeitimus tvirtina visuotinis jos narių susirinkimas arba Valdyba, jeigu jai visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. Vietos plėtros strategijos keitimas turi būti raštu suderintas su LR Vidaus reikalų ministerija.

Panevėžio miesto vietas veiklos grupė gali keisti vietas plėtros strategiją, kuomet:

- būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių vietas plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų;
- būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp vietas plėtros strategijos uždavinių ir veiksmų;
- būtina keisti didžiausią galimą paramos sumą vienam vietas plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietas plėtros strategijos uždavinius;
- būtina peržiūrėti veiksmų, numatyti vietas plėtros strategijoje, sąrašą, siekiant įgyvendinti vietas plėtros strategijoje numatytus rodiklius.

Pasiūlymai dėl Strategijos keitimo teikiami raštu VVG Pirmininkui, kuris inicijuoja VVG Valdybos posėdį dėl pasiūlymo nagrinėjimo ir teikimo tvirtinti.

Patvirtintų Strategijos pakeitimų pateikimą LR Vidaus reikalų ministerijai organizuoja VVG

Pirmininkas.

VIII. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS PLANAS (Excel formate pateikiamas)

Panevėžio vienos veiklos
grupės pirmininkė
Sandra Jakštienė

VIII. SKYRIUS. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS PLANAS

VIENKSMAS	Procentinis paskirstymas	LEŠŲ POREIKIS	IS viso:	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
1. TIKSLAS. Mažinti vietos plėtros strategijos igyvendinimo teritorijos gyventojų socialinę atskirtį, pasitelkiant vietos bendruomenę										
1.1. UŽDAVINYS: Suteikti socialinių paslaugų socialinę atskirtį patiriantiems gyventojui šeimoms nariams										
1.1.1. Specialiųjų socialinių paslaugų (Socialinės priežiūros ir socialinės globo) darbingų gyventojų šeimoms nariams (vaikams, suaugusiemis dešilosi, neigulomo ar kitų priežačių) teikimas, pasitelkiant savanorius	0,0%	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7,4%	Valstybės biudžeto lėšos	4 931,89	0,00	0,00	0,00	0,00	1 850,00	2 220,00	861,89	0,00
7,6%	Kitos viešosios lėšos	5 063,80	0,00	0,00	0,00	0,00	1 140,00	3 163,80	760,00	0,00
0,0%	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
85,0%	Europos Sąjungos struktūriniai fondų lėšos	56 632,95	0,00	0,00	0,00	11 316,47	25 500,00	19 816,48	0,00	0,00
	IS viso:	66 628,64	0,00	0,00	0,00	14 306,47	30 883,80	21 438,37	0,00	
1.1.2. Bendrijų socialinių paslaugų (asmeninės higienos ir priežiūros, transportavimo organizavimo, sociokultūrines ir kity itelikimas socialinę atskirtį patiriantiems darbingiemis senyvo amžiaus asmenims , pasitelkiant savanorius	0,0%	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7,4%	Valstybės biudžeto lėšos	6 561,30	0,00	0,00	2 220,00	1 480,00	641,30	1 480,00	740,00	
15% reservinių projektai	Valstybės biudžeto lėšos	5 250,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 575,00	3 675,00	
7,6%	Kitos viešosios lėšos	6 739,74	0,00	0,00	2 280,00	1 520,00	659,74	1 520,00	760,00	
0,0%	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
85,0%	Europos Sąjungos struktūriniai fondų lėšos	75 379,70	0,00	0,00	25 500,00	17 000,00	17 000,00	8 500,00	7 379,70	

Panaudoti vienos grupės priimtukai
Sandra Juknevičienė

2.TIKSLAS. Gerinti darbingų gyventojų padėti darbo rinkoje, sudarant palankias salygas verslo pradžiai		Įš viso:	44 690,70	0,00	0,00	19 690,70	15 000,00	10 000,00	0,00
2.1.UŽDAVINYS. Suteikti darbingiems gyventojams būtinas paslaugas, konsultacijas ir paramą verslo pradžiai									
2.1.1. Paramos verslo pradžiai suteikimasis fiziniams ir juridiniams asmenims su kuriant profesinė veiklai vykdyti reikalingas erdvės (rekonstruotame Panevėžio autobusų stoties pastate ir kitose erdvėse).	0,0%	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7,4%	Valstybės biudžeto lėšos	8 119,80	0,00	0,00	0,00	2 027,67	2 032,11	2 027,67	2 032,34
7,6%	Kitos viešosios lėšos	8 339,25	0,00	0,00	0,00	2 082,48	2 087,04	2 082,48	2 087,26
0,0%	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
85,0%	Europos Sąjungos struktūrinų fondų lėšos	93 267,95	0,00	0,00	0,00	23 290,85	23 341,85	23 290,85	23 344,40
	Įš viso:	109 727,00	0,00	0,00	0,00	27 401,00	27 451,00	27 401,00	27 464,00
2.1.2.Mokymų ir konsultacijų išvendinimas pradedantieis versla asmenims (apie verslo pradžią, buhalterinę apskaitą, rinkodara, eksportą ir kita).	0,0%	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7,4%	Valstybės biudžeto lėšos	2 960,00	0,00	0,00	592,00	592,00	1 258,00	518,00	0,00
15% rezerviniai projektais	Valstybės biudžeto lėšos	8 621,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 586,35	6 034,83
7,6%	Kitos viešosios lėšos	3 040,00	0,00	0,00	608,00	608,00	1 292,00	532,00	0,00
0,0%	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
85,0%	Europos Sąjungos struktūrinų fondų lėšos	34 000,00	0,00	0,00	6 800,00	6 800,00	14 450,00	5 950,00	0,00
	Įš viso:	97 474,50	0,00	0,00	8 000,00	8 000,00	17 000,00	24 242,35	40 232,15
2.2.UŽDAVINYS. Išvendinti darbingų gyventojų verslumui didinti skirtas neformalios iniciatyvas									
2.2.1. Informavimo ir konsultavimo pastaugų teikimas, mokymų organizavimas darbuotojams neaktyviems gyventojams.	0,0%	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7,4%	Valstybės biudžeto lėšos	1 293,60	0,00	0,00	0,00	553,60	740,00	0,00	0,00
7,6%	Kitos viešosios lėšos	1 964,70	0,00	0,00	0,00	1 204,70	760,00	0,00	0,00
0,0%	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
85,0%	Europos Sąjungos struktūrinų fondų lėšos	14 876,40	0,00	0,00	6 376,40	8 500,00	0,00	0,00	0,00
	Įš viso:	18 134,70	0,00	0,00	8 134,70	10 000,00	0,00	0,00	0,00
2.2.2.Darbiniių įgūdžių darbo vietoje suteikimas , darbingo amžiaus neaktyviems asmenims ,	0,00%	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

teikiant mėtontystės paslaugas	7,40%	Valstybės biudžeto lėšos	4 256,42	0,00	0,00	740,00	1 528,40	1 988,02	0,00
	0,00%	Kitos viešosių lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15,00%	Privatičios lėšos	6 695,20	0,00	0,00	0,00	1 500,00	2 413,50	2 781,70	0,00
77,60%	Europos Sąjungos struktūriniai fondų lėšos	45 913,60	0,00	0,00	0,00	7 760,00	16 058,10	22 095,50	0,00
	Itis viso:	56 865,22	0,00	0,00	10 000,00	20 000,00	26 865,22	0,00	
<i>Strategijos administruavimo išlaidos eurais</i>		Savivaldybės biudžeto lėšos	50 000,00	2 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00
	5,22%	Valstybės biudžeto lėšos	7 320,00	0,00	1 220,00	1 220,00	1 220,00	1 220,00	1 220,00
	0,00%	Kitos viešosių lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00%	Privatičios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
59,14%	Europos Sąjungos struktūriniai fondų lėšos	82 953,00	0,00	13 825,00	13 825,00	13 825,00	13 825,00	13 828,00	
	Itis viso:	140 273,00	2 000,00	23 045,00	23 045,00	23 045,00	23 045,00	23 048,00	
<i>Iš viso Strategijai įgyvendinti</i>		Savivaldybės biudžeto lėšos	50 000,00	2 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00
	6,45%	Valstybės biudžeto lėšos	48 739,90	0,00	1 220,00	4 032,00	13 990,17	14 634,81	10 870,58
	15,00%	Valstybės biudžeto lėšos	21 850,55	0,00	0,00	0,00	0,00	6 555,16	15 295,39
6,03%	Kitos viešosių lėšos	38 804,01	0,00	0,00	2 888,00	12 231,69	13 092,58	7 744,48	2 847,26
0,96%	Privatičios lėšos	6 695,20	0,00	0,00	0,00	1 500,00	2 413,50	2 781,70	0,00
79,53%	Europos Sąjungos struktūriniai fondų lėšos	555 760,90	0,00	23 045,00	46 125,00	140 636,02	176 049,95	125 352,83	44 552,10
	Itis viso:	100,00%	845 670,34	2 000,00	32 265,00	61 045,00	176 357,88	214 190,84	198 450,69
									161 360,93